

424

MÁSODIK
ÉVFOLYAM
EZERKILENC SZÁZKILENCVEN,
ÁPRILIS HARMADIKA
ÁRA: TIZENÖT FORINT HÚSZ FILLÉR

14.

AZ ELÉGEDETLENEK LAPJA

**Anyuért nem adtak
még ötszázat se!**

4. oldal

Környezetszennyező mosoly

13. oldal

**Színészek a világot jelentő
deszkák alatt**

16. oldal

Ismét:

Amnesztiát! 12. oldal

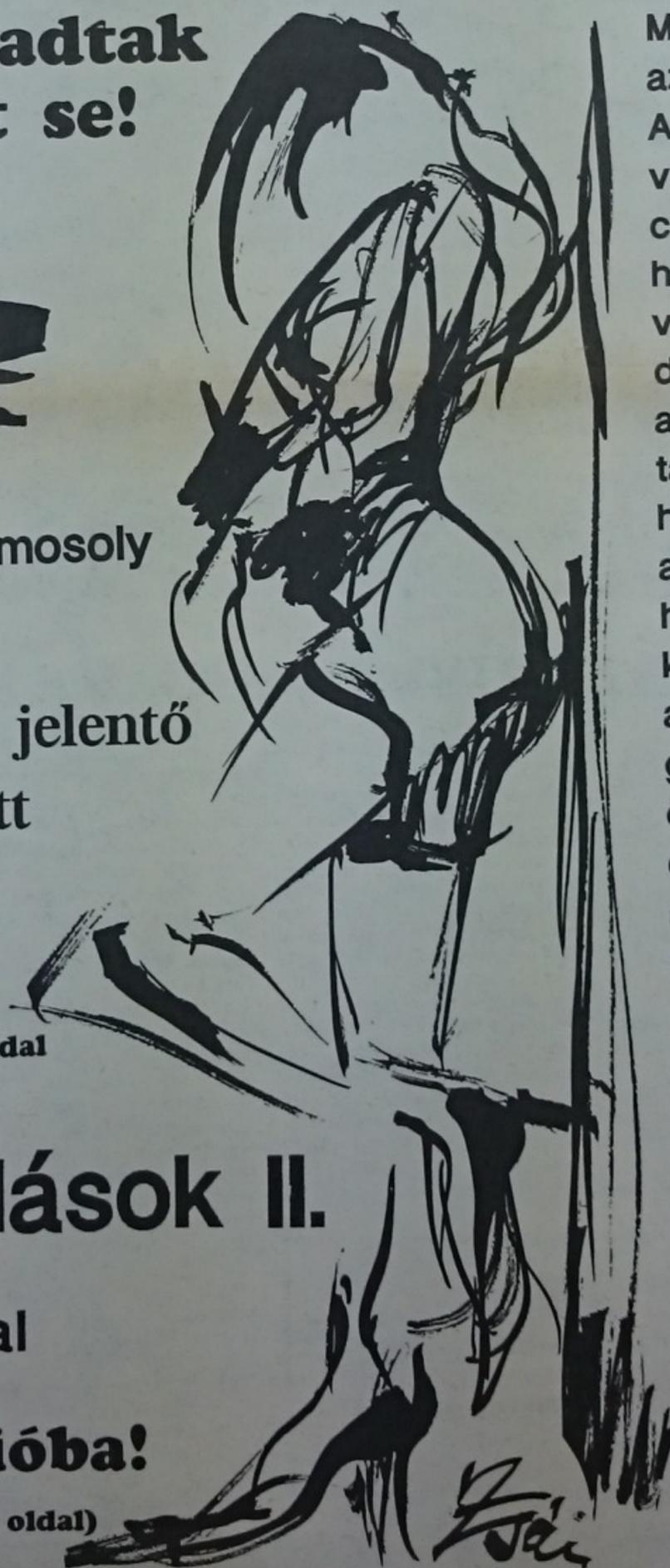
Olcsó szállások II.

7. oldal

Menjetek át bióba!

(Ökofalu és biobudi: 8-9. oldal)

Megsajnáltam az anyámat. A maradék pénzből vettem neki egy pár cuccot, hogy kinézzen valahogy, de így is csak a kocsmában találtunk neki hapsit. Ott meg már az is jó, ha egy ezrest ki lehet szedni a pasasból. Anyuért gyakran még ötszázat se adtak, de az éltette az öreglányt, hogy ő még kell valakinek, és így nem volt szívem magára hagyni. Meg egyébként is vigyáznom kellett rá, mert különben reggel tízre már úgy berúgott, hogy ott pisálta össze magát a kocsmá pultjánál, úgy meg már nem kellett senkinek.

VAN-E OKUNK VIDÁMSÁGRA?

... kérdezi tőlem a cím, és erre csak nevetek.

A vidámság helyett szívesebben beszélek a derüről. Arra viszont nem ok kell, hanem *képesség*.

A vidámság kétségtelenül valami külső készítmény hatására létrejövő mulo-röpke jól-lét.

A derü - *állapot*. Habitus.

Nekem, aki gyakran járkálok bús képpel a világban, még ha lelkemben megnyugvás honol is, a vidámság inkább a rosszlelt erőltetett eltakarására, elhessegetésére bevett vegyi fegyver. Bugyuta poénokat röppentek ki magamból, melyek, mint a bénító gázok, szétterjednek a levegőben, és azon a néhány négyzetméteren, amelyet testem határainak erőszakolt kiterjesztésével saját felségterületemnek ismerek el, hatástalanítják a banat és a ború katonáit.

Ettől azonban a borúra nem jön derü. Csak letakarom, mint éjjelre a papagáj kalickáját.

A kérdésen tehát meg mindig csak nevetek (de nehogy valaki azt higgye, hogy ez szívből jön, s nem csupán a tollamból). Arra a bölcselkedésre azért még futja erőmből, hogy az emberek a humort nem azért találták ki, mert fenemód boldog volt az életük, hanem hogy elviseljék a lét - úgymond - árnyoldalait. Melyek nemritkán eltakarják a naposakat.

Van-e okunk örülni? - variálhatnám tovább a dolgot, de ismét csak önmagamhoz jutnék vissza, mert az öröm is a léleken belül lakozik. Nem az arc tulajdona - arra csak kiül levegőzni -, hanem a *szívé*.

Mondhatják erre: a szívtelenek is tudnak örülni annak, ha elvesznek, ellopnak, eloroznak másoktól. Vagyont, jó kedvet, állást, lakást, találmányt, gondolatot, becsületet, életet. A hatalom öröme az ördög kacagása. A szívbéli örömhöz annyi köze van, mint pokolnak a mennyországéhoz. Gondoljuk bátran tovább: mindketten a képzelet gyermekei. Amiket életre kelthetünk. Világunkat pokollá tehetjük - mennyei állapotokat varázsolhatunk.

Az embernél nincs semmi csodálatosabb. Nincs nagyszerűbb pitiáner földi csodáinál, melyeket a mosokonyha félhomályában, a lebombázott ház pincéjében, a niárványpadlós bálterem kongo zsvájában, a piszkos ABC penztaranal utolsó húszasait guberálva hókuszpokuszol elő, öntudatlan varázsszavakat mormolva.

Öröm és vidámság. Az egyikről az Örömoda jut eszembe, a másikról a Vidám fiúk.

Lángolj föl a lelkünkben, ó égi szikra, szent öröm.

Mi vagyunk a Vidám fiúk, ó, ó, ó / Minket tapsol Pest és Buda, ó, ó, ó...

Nem a magas és a hig kultúra különbségeiről akarok hamisan analogizálni: a kihúzott öltönyű vasgyári munkás, aki feleségevel ma is ott hahotázik a tévé szilveszteri műsorában a három ugra-bugra komikuson, éppoly derüs lehet, mint ami-

lyen világfájdalmas a hochintelligens esztéta, aki a Zeneakadémiáról ballag hazafelé.

Van-e okunk a vidámságra? - a kérdés olyasmit is sugall, mintha valaha *lett volna*.

Amikor egyre jobban éltünk (magunknál). Lett Panni-falunk, Berva mopedünk, kétszobás panellakásunk, Varia-bútorunk, nadrágszjív-víkendtelünk Velencefürdön. S lett gyomorégésünk, szívpanaszunk, hajlott gerincünk, bandzsi tekintetünk, lelki-furdalásunk.

Ma egyre többeknek gyanús külsejű párizsira se telik minden nap, ruhájuk az öt éve viselt(es), szobájuk faláról úgy pereg le a festék, ahogy harminc éven át a pesti Fehér Háznál a valóság.

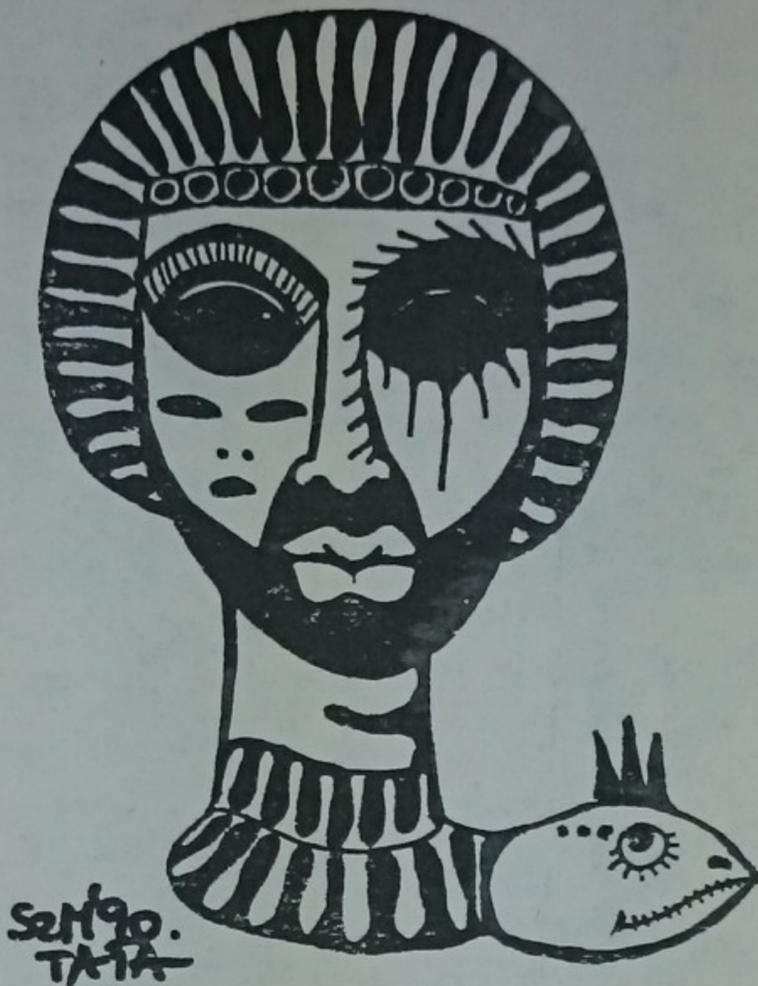
Nem tagadom: a társadalom lehet mosolygó pincér, aki tálcán kínálja a szemet-lelket gyönyörködtető harapnivalókat, de ha az ember csak vendég a saját bőrében, szenttelen arccal nyeli a jobbnál jobb falatokat is. A verőlegény - valódi durunggal vagy adóbunkóval - ritkán röhögte meg az embert. Életét megkeserítheti, el is veheti, de amíg mozog, amíg *steht noch auf*, addig - emberfeletti erőfeszítésekkel, de - megőrizheti legdrágább kincsét: a derüt.

Velünk felnövő vagy elsovadó tulajdonosunk hát a derü vagy a ború.

Aki a derü óráiból öröm-légyvárat építhetne, annak van oka vidámságra. A borúsaknak, a rosszkedv napjait morzsolgatóknak okuk nincs rá, kényszerük annál inkább. Őket a csi-i-iz, a hahota, az állandó jó-pofa tartja életben.

A derü szerencsés gazdája pedig jót derül az efféle kérdésen. És az efféle válaszon. Mert a derünek van egy édesestvére: a ketyél. Egyensúlyban tartják egymást, egyensúlyban tartják a lelket, megóvják az elszédüléstől, a fatális tévedésektől. Állandóan eszébe juttatják, hogy kiterítik ügyis. S akkor már inkább *ügy*.

Javorniczky István

„AZ INFARKTUSIG MÉG VAN TÍZ ÉVEM...”

Az országos választási hadjárat utolsó napjaiban középiskolás diákok is kameravégre kerültek a tévében.

- *Milyen országban szeretnének élni?* - kérdezte tömören a riporter, és sokat szidott ifjúságunk képviselőitől meglehetősen markáns válaszokat hallhattunk. Az érettségi előtt álló fiatal lány például igen határozottan közölte: bármennyire szereti is szülőhazáját, ő bizony nem lát a közeljövőben életésélyt e földön magának. Ha teheti, elmegy, munkát vállal olyan országban, ahol az emberi létnek nem egyetlen célja az, hogy valamiféle földélt szerezzen maga fölé, ahol képességeit és energiáját hasznosítva az életre is marad lehetősége. Merthogy élni szeretne. Talán tíz év múlva visszajön, s akkor már az elemi szükségletekre nem lesz gondja. Ahogy szülei anyagi viszo-

nyaait és a saját esélyeit látja, itthon talán elete végéig sem lenne lakása.

A tizenévestől végül is nem vehetjük rossz neven, hogy élni akar. Sőt, lakni, mi több, házasságot kötni, gyereket nevelni. Azon sem szabad csodálkozni, hogy felnőtté válásuk éveiben felismerik, amit szüleiknek még nem volt szabad - hogy ez a társadalom jelenlegi formájában nem ad lehetőséget eme természetes emberi funkciók megvalósításához.

A fogyasztók tanácsai az országban évek óta szondázzak a megyében, városokban, településeken élők körülményeik alakulására vonatkozóan. Szinte körkérésként futott végig a megyékben a következő címet viselő felmérés: *az áremelkedések hatása a fiatal házaspárok életkörülményeire*. A visszaérkezett kérdőívekből - egyáltalán nem meglepő módon - minden

tájégségen így summázták a válaszok lényegét: *„a fiatalok körében a legégetőbb gond a lakáshoz jutás. A fiatalok többsége pesszimista.”* Rendszeres felmérések 1988 óta folynak a fogyasztói tanácsoknál. A kezdeti „pesszimizmus” ma már méregben, tchetetlenségben, és radikális változtatni akarásban nyilvánul meg - egyébként a tények mit sem változtak, sőt rosszabbodtak. Azóta ugyanis még lehetetlenebb lakáshoz jutni. Az építőanyagok árai ma már *háromszor nagyobbak* az 1988-asnál, a lakásbörzén a négyzetméterek árfolyama szinte *naponta nő*, tanácsi lakáshoz pedig még annyira sem juthatnak az életkezdők, mint néhány évvel ezelőtt.

A szülői támogatás mértéke is apad a legtöbb családban. Ahol néhány esztendeje még össze tudtak valamit gyűjteni a férjhez menő vagy megnősülő utódnak, a szülők mostanában másod- és harmadállásokat vállalva sem képesek felretenni. Szinte kilátástalan helyzetbe kerül az, aki nem örökölt legalább egy szobát és egy konyhát valamely rokonától. A lakáskérdés megoldására pedig egyetlen kivitelezhető koncepció sem készült.

Két ilyen felmerést egymás mellé téve, szinte megdöbbentően egyforma mondatokat olvashatunk a fiatalság véleményéről, bármilyen magyar városról, településről van szó. A pásztói ifjúság például így vélekedik: *„A lakáshoz jutás reménytelen,*

tovább nehezíti a körülményeket, hogy jelentős mértékben növekedtek az élelmi-szerek, a gyerekruházati cikkek árai. Kevesebb jut kulturálódásra, üdülésre, szórakozásra, ruházkodásra.” A salgótarjáni helyzetkép: *„Legégetőbb gond a fiatalok körében a lakáshoz jutás. A válaszadók 80 százalékának nincs szándéka utazni, nyaralni, sportolni, kulturális szolgáltatásokat igénybe venni. A jövőt illetően a fiatalok többsége pesszimista.”*

A kérdőíveket összesítő FOT-szakemberek nem tudták, sirjanak-e vagy mosolyogjanak, amikor a helyzet megváltoztatására vonatkozó javaslatokat olvasták - szintén a megkérdezett fiataloktól. *„Az infláció megfékezése, teljesítmény szerinti fizetés, a kétgyermekes szülők is részeseüljenek adókedvezményben... olcsóbb gyerekruhákat, ha másként nem megy, vizsgáljanak felül bizonyos technológiai műveleteket, például a gyerekcipőknél mennyi az anyagszükséglet, mert ügyis hulladékból készülnek...”*

S hogyan látják lakásgondjaik megoldását? Két válasz a sok közül: *„Az első infarktuszomig még van tíz-tizenkét évem, utána ki tudja...”* *„Rendszeresen totódom, lottódom...”* Egyetlen optimista ifjú akadt, aki - talán mert pesti polgár, még nem vesztette el humorérzékét - így fogalmazott: *„olyan nőt veszek feleségül, akinek van lakása”.*

Rácz Judit

Több olvasónk jelezte, hogy hiába kereste fel előfizetési igényével a helyi postahivatalt, mert ott azt állították, a 424-et nem terjeszti a posta. Tudomásunk és érvényes szerződésünk szerint a Posta terjeszti a 424-et, sőt előfizetéseket is elfogad.

A szerkesztőség

2000 ÉV HATÁRIDŐKÉSÉS

A 46 esztendő Lipcsik Márton alighanem az egyik legelszántabb ember hazánkban. Ha *Majakovszkij* ismerte volna, talán neki ajánlja elsőként *Vers a szovjet útleveleiről* című poémáját, amelyből engem kivált az első sor – „A hivatalokra vicsorgok, mint az ordas” – ragadott meg. Én magam valamikor 87 végén ismertem meg a jeles férfit, abból az alkalomból, hogy meghívott a szentendrei Nostalgia kávéházban rendezett első magyarországi magán-sajtótájékoztatóra, amelyet történetesen ő tartott. Jól emlékszem az óriási érdeklődésre, sőt még arra is, hogy két televíziós stáb szabályosan összeveszett, hogy melyik forgasson a valóban nem mindennapi alkalomból. Lipcsik rendíthetetlenül állta a sarat, ha kellett három percen, s ha kellett, akár félórán adta elő mondandóját,

Beköltözött új hitvesével, lakhatóvá tette a parányi lakást, s 79-ben kezdeményezte, hogy bővítené szoba-konyháját. Válaszul azt mondták, nem tudják támogatni. Mire ő a kivitelezést magára vállalja, de legalább adjanak a városgazdák építési anyagot, ha egyszer állami bérleményről van szó. Erre a városgazdák ne csak még egy szobát, éléskamrát, fürdőszobát építsen, hanem ikersítse a villát, hogy annak műemléki volta ne sérüljön meg. Lipcsik szerint azt hitték, elijesztik ezzel, de hősünket nem ilyen fából faragták. Eladta a pismányi telkét, s ripsz-ropsz megépítette elképzelései alsó szintjét.

Azóta viszont egyfolytában protestál, pereskedik. Időközben ugyanis lejárt az építési engedélye, amelynek hatályosságát

ajánlatukra legalább negyven észrevételt tesz, amire végül is nem válaszolnak.

A perek kapcsán a bíróság elrendelte Lipcsik elmeszakértői vizsgálatát is, s beigazolódtott, hogy nem habókos, vág az agya, mint a beretva. Az időközben leköszönt tanácselnök is elismerte, hogy a tengerikigyóvá duzzadt ügyet még az ő színe lépése előtt kellett volna orvosolni. Tudni való volt, hogy lemondásában a Lipcsik-ügy is közrejátszott. Mert Lipcsik fáradhatatlanul tacepaózott, s nem ismert kíméletet. Módszere annyira megtetszett valakinek a művészek városában, hogy verbéli Lipcsik-féle gyászkeretes plakátokat hamisított, amelyben az ő helyesítési hibái és sajátos stílusfordulatai is olvashatók voltak, miközben látszólag szidta-gyalázta a város és a pártok olyan vezetőit is, akikkel addig még nem volt semmiféle dolga.

A dolog ott tart, hogy a városgazdák felajánlották, vegye meg a 88 négyzetméteres telekkel együtt az eredeti, 25 négyzetméteres bérleményt cakk-pakk 514 ezer forintért. A nagyvonalú ajánlat a helyi hírhasonában is napvilágot látott. Nem szól azonban a fáma a kőműveskelemini produktumról, a félig se kész, háromszintesre tervezett bővítményről, amelyért Lipcsik valamivel több, mint hárommilliót követel. Ráadásul – panaszkolta – a VGV mintegy 200 négyyszögölnyi kertjét peres szomszédjának akarja adni, holott azt ő maga műveli hosszú évek óta, s bérleti díjat is fizet érte.

Igy aztán távoli a megoldás. Lipcsik Mártonnak ez idő szerint 11 peres ügye van folyamatban. Ezek közül a legfigyelemreméltóbb az, hogy januárban 24 tisztviselőt (köztük két tanácselnököt s valamennyi volt és jelenlegi ügyintézőjét) jelentette fel a Katonai Főügyészségen, súlyos hátrány okozására irányuló, bünszövetségben elkövetett hivatali hatalommal való visszaélés vétségéért. Tette pedig ezt azért, mert az eddigi plakáthaborúja, ami egyébként 70 ezer forintjába került, abszolút eredménytelennek bizonyult. S mert Lipcsik Márton inkább meghal, semhogy meghátráljon. Tavaly júniusban – mintegy eskalálva a hivatalokkal hasztalan viaskodók problémáját – K. K. K., azaz Kiüttalan Kiütkeresők Klubja címmel a cégnyilvántartásba bejegyzett egyesületet hozott létre. A taglétszám ez idő szerint 34. Csatlakoztak az egyesülethez az ország minden részéből, akik híret hallották. Lipcsik tisztsége az alapító dicsőségén túl: koordinátor. Kíváncsi lennék rá, hogy egy normális társadalomban hogyan alakulhatott volna ennek a még tegnapi mércénk szerint minden szempontból deviáns, kelekótya fickónak a sorsa...

(kertész)

amely lényegében egy immár 11 esztendeje tartó szent háború, amelyet a helyi tanács és városgazdálkodási vállalat, valamint a megyei tanács ellen vív, gyakorlatilag minden létező törvényes és törvénytelen eszköz, média igénybevételével. Mint első nyilvános színe lépése alkalmából mondotta: nevezett intézmények már 2000 év határidőkésésben vannak vele szemben. Amin az értendő, hogy ennyi beadványára nem válaszoltak a törvényben előírt 30 napon belül.

Lipcsik élete nyitott könyv. Bárkinék elmondja, bárki belelapozhat. Egyetlen tanult mestersége maradt meg, a hajóvezetői, a többi bírói ítélettel elvonták tőle, azok után, hogy mint rendőrt 4500 forintos vesztegetésért jogerősen 30 hónapra ítélték, amiből le is húzott annak rendje és módja szerint 24,5 hónapot. Még a letartóztatása előtt, mint elvált ember, aki közvetlenül újabb nősülés előtt állt, eltartási szerződést kötött egy idős névvel – lényegében az indította el máig tartó kálváriáját. A bérlemény mindössze 25 négyzetméter volt egy nagy villán belül a város legelőkelőbb övezetében. A néni 75 tavaszán meghalt. Lipcsik a rákövetkező év őszén szabadult, s máris ki akarták lakasából költöztetni. Ezért arra szánta magát, hogy elfoglalja az akkori tanácselnök irodáját, mondván: ezentúl majd ott fog lakni. Így aztán egykettőre megkapta a kiutaló határozatot, mint jóhiszemű jogcím nélküli, mivelhogy „távollétében” nem tudta teljesíteni az eltartási szerződésben vállalt kötelezettségét.

csak nagy sokára állította vissza a megyei törvényesség legfőbb őre. De még előbb az elsőfokú hatóság elrendelte a bővítmény egy részének lebontását. Lipcsik Márton erre természetesen nemmel válaszolt. De a hivatal csak kötötte az ebet a karóhoz, míg nem a dolog odáig fajult, hogy tavaly február 14-re tüzték ki a kényszerbontást, karhatalommal, kutyával. S akkor pattant ki Lipcsik fejéből az a bizonyos isteni szikra. Meditálva járt fel s alá a városban, midőn az egyik takaros kis ház ablakában gyászkeretes értesítést látott. Gondolta, ő is ehhez folyamodik. Kinyomtatott hát vagy hetven gyászkeretes plakátot, amellyel meginvítalta a város és az ország lakosságát az elgázolt igazság temetésére.

Ettől kezdve hetente kirukkolt egy-egy újabb tacepaóval, amelyeket nemritkán a helyi tanács osztályvezetői téptek le a híres-nevezetes Fő tér környékén. Éppenséggel volt is rá okuk, mert hiszen Lipcsik szántszándékkal provokálta nyilvánosan az illetékeseket, hogy lépjenek végre érdemben is valamit az ő ügyében. Mert tudniillik a bővítményének a tulajdonjoga máig nem tisztázott. Addig-addig tartott a cukkolás, a vezetői tekintély lejáratása, míg nem a már újabb tanácselnök, munkatársai unszolására, büntetőjogi feljelentést tett Lipcsik Márton ellen a hatóság megsértése címen, s kis időre rá a városgazdálkodási vállalat is csatlakozott ehhez, mondván, nekik meg a hitelüket rontotta Lipcsik, aki a jogtanácsosuk szerint „notórius pereskedő”, s valamennyi újabb és újabb

229-600

Előtte 1-es természetesen. Ez a budapesti lelki elsősegély telefonszolgálat száma. Illetve lenne még egy (122-9609), de a vonal hallgat, mert *nincs ember a működésére*. Pontosabban lenne bőven jelentkező, aki szabad idejében, minimális ellenszolgáltatásért, vagy ha úgy tetszik, szerény jövedelemkiegészítésért meghallgatná a krízishelyzetben lévő vagy éppen oda tartó honfitársaink panaszait, amíg azok győzik az automatákba dobni a kettéseket, de hibázik hozzá a költségvetés...

Hogy kell ilyen szolgálat, az aligha vitatható. Hol panaszkodhatna ki magát az ember máshol?! És még csak nem is látják az arcát közben. A társadalmi méretű neuroziszokra azonban nincsenek tekintettel az arra illetékesek. Következésképpen mit sem törődnek azzal a fővárosi tanácsnál, s még feljebb, a Szociális és Egészségügyi Minisztériumban, hogy jelenlegi helyéről menekülne a szűkös körülmények között tengődő, megalázó helyzetben lévő, immár 17 esztendő múltra visszatekintő telefonszolgálat. Amelyhez hasonló a világ valamennyi civilizált városában a nélkülözhetetlenségének megfelelő színvonalon áll mindazok rendelkezésére, akiknek szétesni látszik feladatmegoldó képességük, mert teszem azt, elhagyta a kedvesük, meghalt a gyerekek, vagy éppenséggel üldözi őket a főnökük.

A jelenlegi gazda rendre lenyelte az elmúlt években a telefonszolgálat költségvetését, s annak csak egy töredékét juttatta hat főállásban dolgozó munkatársának és további 30 ügyeletesnek. Éppen ezért – mint *Buza Domokosné* vezető pszichológus elmondta – két éve megállás nélkül új otthont keresnek maguknak. Kellene nekik legalább 120 négyzetméter valahol Budapesten. Kértek megüresedett pártobjektumot. Címeiket kaptak, de valamennyi megoldási lehetőség másra bizonyult alkalmasabbnak. Így például az egyik kiszemelt helyiségben inkább szépségszalon tartottak fontosnak nyitni alkalmasnak az odaitelők.

S miután a faldokló minden szalmaszálat megragad, a telefonszolgálat *Élet* néven alapítványt hozott létre, s ennek megfelelően minden adományt, támogatást elfogad. Ahhoz ugyanis, hogy végre a második vonal is éljen, a jelenlegi éves költségvetésüknek, az 1,3 millió forintnak legalább a kétszerese szükséges-tük.

(apó)

NEM VAGYOK IGAZI KURVA

– Ha meg tudnám mondani, hogy miért lettem kurva, akkor se árulnám el, hanem megírnám egy könyvben az egészet, és azért egészen biztos még a Nobel-díjat is megadnák. Jó is lenne, mert én mindig is valami dicsőségre vágytam. Legalábbis az elmúlt tíz évben, amikor az intézetben megnyertem egy szavalóversenyt. Egyszer elmentem oda, ahol statisztákat kerestek, jó feszes blúzt vettem magamra, s amikor egy nyálas vén hapsi ránézett a mellemre, rögtön dugni akart. El is ment a kedvem a statisztálástól.

Így kezdi a beszélgetést Saci, akit négy évvel ezelőtt egy riportom kapcsán ismertem meg, amikor hivatásos pártfogójával együtt próbáltunk segíteni abban, hogy lakni tudjon valahol, és bő fél éves késéssel megkaphassa az állami gondozottaknak járó segítyt, amit a jogszabályi előírás alapján az intézet elhagyásakor kötelesek lettek volna neki átadni. Esetében azonban ezt is elfelejtették. Ennek ellenére azonban páratlanul jó eséllyel kezdhetné volna meg felnőttéletét, mert Saci anyja akkoriban egy rákospalotai tanácsi lakás bérlője volt. A hatályos jog szerint Saci bérlőtársként beköltöztethetné volna a lakásba, hiszen az anyja általában ott lakott, ahol az este utolérte, apjának élettársa pedig éppen börtönbüntetését töltötte. Az intézetben nevelkedett lány nyomban bérlőtársrá válhatott volna, amint leteszi a lakbér és villanyszámla többéves nem fizetéséből adódó hátralékot, és rendbe teszi a rendkívüli módon elhanyagolt lakást. Ezek a költségek azonban jócskán meghaladták azt az összeget, amit segély címén felvehetett.

– Emlékszik még – folytatja Saci –, amikor megkerestük az anyámat, milyen boldog volt, hogy tudok hol lakni. De én már akkor sejtettem, hogy valami nincs rendjén. Ő már akkor nagyon lepusztult állapotban volt. Abban maradtunk, hogy még valami kis pénzt kell szereznem. Akkor ezt elmondtam Joe-nak, tudja, akibe éppen halálosan szerelmes voltam. Joe azt mondta: ennél semmi sem egyszerűbb, s összehozott a Royalban egy osztrák hapsival, aki tizenötzetet adott egy éjszakáért. Tartotta a markát a portás is, Joe is, de így is maradt kilencezrem. Szaladtam rögtön anyuhoz, aki nagyon büszke volt rám. Hülyére dicsért, alig győzte hangoztatni, hogy milyen ügyes kislánya van. Kicsípte magát, aztán azt javasolta: ebédeljünk együtt. A számlát persze velem fizettette ki. De közben a harmadik konyak után azt javasolta, csináljuk együtt, mert akkor előbb összejön a pénzt, ami a lakbérhátra-

lék kifizetéséhez kell. Magsajnáltam az anyámat, mert nekem olyan marha jó szívem van. A maradék pénzből vettem neki egy pár cuccot, hogy kinézzen valahogy, de így is csak a kocsmában találtunk neki hapsit. Ott meg már az is jó, ha egy ezrest ki lehet szedni a pasasból. Anyuért gyakran még ötszázat se adtak, de az éltette az öreglányt, hogy ő még kell valakinek, és így nem volt szívem magára hagyni. Meg egyébként is vigyáznom kellett rá, mert különben reggel tízre már úgy berúgott, hogy ott pisálta össze magát a kocsmá pultjánál, úgy meg már nem kellett senkinek. Inkább eltűrtém, hogy engem tapizzanak, csak ne maradjon egyedül. Pedig nekem lett volna helyem másutt is, hiszen a Joe, akibe még ma is szerelmes vagyok, szállította volna a gazdag külföldieket. De nem bírom az igazságtalanságot, hogy engem megdugnak, ő meg tartja a markát. Akármennyire szeretem is, ezt már az én gyomrom se veszi be. De őt végleg le kell írnom, mert olyan meleg lett az az állat, hogy most már szerelemből is képes magát odaadni bármilyen parasztbuzinak. Már csak azért tartom vele a kapcsolatot, mert nekem is tartoznom kell valakihez, nekem is meg kell beszélnem a gondjaimat valakivel. Csak akkor fog el a hányinger, amikor közelednek hozzá, s eszembe jut, hogy pár órával ezelőtt valamelyik belvárosi vécében vagy luxus-szállodában még valami öreg hapsi micsodáját ízlelgette. Erre engem még százezerért se tudnának rávenni.

– Anyuról meg majdnem megfélekedtem. Ő már nem bírta sokáig. Hetekig tartott, amíg sikerült rábeszélni a nagyit, hogy vegye magához, mégiscsak a lánya, ha már megnevelni nem tudta, akkor gondoskodjon róla, úgyse húzza sokáig. Anyu kap valami rokkantnyugdíjat, az elég neki fél liter olcsó pálinkára, azzal elvan egy napig, én meg adok a nagyinak annyit, hogy tudjon anyunak adni valami ennivalót. Szóval ezért lettem én kurva, hogy segíthessek az anyámon.

– Dolgozni? – kérdez vissza csodálkozva –, már hogyné próbáltam volna. De ettől

olyan ideges lettem, hogy most azonnal veszek a cigarettájából. A pártfogóm több helyet is talál. Voltam irodában, ilyen aktacipelgető, egy csomó vénlány között, de két napig tartott az egész, mert kinéztek. Nem bírtam elviselni, hogy sajnálnak, mint szegény intézetist, akinek az anyja iszákos, s amikor megtudták, hogy pénzért izélek, mert így tudok segíteni az anyun, azután nem is szóltak hozzám. Mert ők csak szerelemből tudnak, vagy amikor előléptetésre vagy fizetésemelésre vágnak. Voltam asztalteszedő is egy önkiszolgálóban, ott meg az a sok hülye részeg állandóan a mellemet fogdosta. Ha már így áll a dolog, akkor inkább így csinálom. Aki élvezni akar, az fizessen. Engem mindenki csak megízélni akar, de szeretni senki, így aztán egyfolytában iszom.

Ha nincs rá pénzem, hát bemegyek valamelyik közértbe, és lopok. Azi a sok hülye hapsit csak így tudom elviselni. Úgy látszik, nekem csak ennyi jutott az életből. Dugni, dugni és dugni. Ha elmondom, talán el se hiszi, hogy a rendőrnek is, meg a papnak is ez az első gondolata, ha meglát. Hányingerem van az egésztől. Én nem vagyok igazi kurva. De másként nem tudok megélni. Mindig igyekszem gyorsan túlesni az egészen. Külön szolgáltatásokra, perverzításra úgysem lennék hajlandó, pedig a pénzesebb hapsik szívesen megdupláznák a tarifát. De ezt tőlem ne kívánja senki. Ha ennek a sok marhának egy ezrest ér, hogy egyszer elélvezzon, abban benne vagyok, de szigorúan üzleti alapon.

(Császár)

Közelebb Európához

Az elmúlt heti választási küzdelemben alig kapott nyilvánosságot az a rövid híradás, amely arról tudósította volna az olvasókat, hogy a közelmúltban a Magyarországi Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsát egy rendkívüli tanácskozáson felvették a CENYC-be, az Európai Ifjúsági Tanácsok Tanácsába.

E döntés értelmében a MISZOT a kelet-európai ifjúsági szervezetek közül elsőként csatlakozott abba az integrációba, amelynek tagságát az Európa Tanácshoz tartozó ifjúsági szervezetek alkotják. A MISZOT vezetői történelminek nevezik ezt a döntést, mert ez nem csupán a kétoldalú kapcsolatokra nyújt az eddiginél jóval több lehetőséget, hanem módot ad arra is, hogy magyarországi ifjúsági szervezetek olyan információkkal gazdagodjanak, amelyek segítik Magyarország Európához való kapcsolódását. A teljes jogú tagság mindezek mellett módot kínál a *külföldi munkavállalás megkönnyítésére* és a közeljövőben az emberi jogokról és az oktatásról rendezendő szemináriumon való részvételre is.

A hír bejelentését követő sajtótájékoztatón a küldöttség tagjaként Magyarországon tartózkodó *Katie Hall*, a Brit Ifjúsági Tanács egyik vezetője azt hangsúlyozta, hogy a MISZOT minden tekintetben megfelelt a CENYC által támasztott követelményeknek. S fontosnak nevezte, hogy miközben az európai kormányok még csupán tárgyalnak hazánk Európához közeledésének lehetőségeiről, addig az ifjúsági döntést hozott erről, és konkrét lépéseket tettek az egységes Európa megteremtése érdekében.

A MISZOT ügyvivői ezt követően beszámoltak a gyermek- és ifjúsági szervezetek költségvetési támogatásáról. Elmondták: a társadalmi szervezetek által felhasználható 544 millió forintból a MISZOT százmillió forintot kap. Ennek felhasználásáról a közgyűlés döntése értelmében a szakértők, az elnökség és a kuratórium dönt. Természetesen a döntésben igényt tartanak az ifjúsági kormánybiztossághoz tartozó szakértői segítségre. A pénz sorsáról nyilvánosan meghirdetett pályázat után születik majd döntés. Fontos, hogy azok az ifjúsági szervezetek is kaphatnak támogatást, amelyek nem tagjai a MISZOT-nak. Támogatásban elsősorban az egyesülési jog alapján nyilvántartott és működő társadalmi szervezetek részesülhetnek, amelyek tagjai legalább kétharmada 35 év alatti, ellenőrizhető és évente megújított tagnyilvántartást vezetnek, és tevékenységük legalább három megérvé kiterjed, továbbá legkevesebb ötszáz tagjuk van.

Ugyancsak döntést született a DEMISZ által átengedett, a volt KISZ KB székház eladásából származó százmillió forint felhasználásáról is. Ebből a MISZOT egy olyan 70 millió forintos alapítványt hoz létre, amelynek elsődleges feladata a „gyermek- és ifjúságbarát” tevékenységek támogatása. Tízmillió forintot fordítanak a gyermek- és ifjúsági szervezetek közös tevékenységének támogatására. A fennmaradó 20 millió forintot pedig tartalékolják az 1990-ben induló gyermek- és ifjúsági szervezetek működési feltételeinek biztosítására.

(csaszár)

TÖRVÉNYIDOMÍTÓK

Alig két hónapja alakult meg az Alapítványszövetség, de már kétszeresére nőtt azok száma, akik csatlakoztak hozzájuk. *Bernáth Istvánt*, a szövetség vezetőjét kérdezem:

– Mi a célja a szövetségnek?

– Az Alapítványszövetség február elején alakult harmincegy alapítvánnyal. Azzal a céllal hoztuk létre, hogy ellátjuk a hazai alapítványok érdekeinek képviselőjét, információs rendszert teremtünk közöttük, s olyan szolgáltatásokat nyújtunk, amelyek megkönnyítik az alapítványok munkáját.

– Milyen érdekek miatt van szükség egy ilyen szövetségre?

– Az alapítványok tulajdonképpen az állam válláról vesznék le bizonyos terheket, nálunk ma mégis éppen az állam nehezíti munkájukat. A jog, illetve annak hiánya, a hivatalok és az alapítványok tisztázatlan kapcsolata teszi szükségessé a mi munkánkat. Szeretnénk részt venni azoknak a pénzügyi és jogi előírásoknak a kimunkálásában, amelyek szabályozzák az alapítványokat. A dereguláció (törvényegyszerűsítés) során ott akarunk lenni a pénzügyminisztériumi rendeletek ésszerűsítésénél, s különösen azokra figyelünk, amelyek gátolják a vállalkozásokat. A Polgári Törvénykönyvet is „idomítani” kell, hogy rendezze és rögzítse az alapítványok működésének feltételeit.

Persze mindegyik kevés a deregulációs időszak, ami körülbelül 1992-ig tart, de rövid távon egyelőre ezzel foglalkozunk.

– A két hónap alatt milyen célokat sikerült már megvalósítani?

– Most gyűjtjük össze az információkat és szerkesztjük az alapítványok egyszerűjét. Ebben az összeállításban közérthetően és összegyűjtve jelenik meg minden föllelhető információ, ami az alapítványok működéséhez segítséget nyújt: a jogszabályok, az adózásra vonatkozó rendeletek, s az általunk ismert alapítványok névsora és címjegyzéke. Tudomásom szerint nekünk van a legbővebb listánk: mintegy százkilencven hazai alapítványról sikerült tudomást szereznünk.

– A többi terv?

– Rendszeres információs szolgáltatást nyújtunk a sajtón, illetve a saját kiadványainkon keresztül. Ezenkívül célunk, hogy nemzetközi színvonalú továbbképzést biztosíthassunk alapítványaink tagjainak. Ennek érdekében fölvetjük a kapcsolatot az amerikai John Hopkins egyetem igazgatójával, akinek segítségével az alapítványok nemzetközi munkájába is bekapcsolódhatunk. Esély van rá, hogy tagja lehetünk az Európai Kulturális Alapítványok Szövetségének.

*

Aki segíteni akar az Alapítványszövetségnek, vagy tagként szeretne részt venni munkájukban, további felvilágosítást a 121-4825-ös telefonon vagy az alábbi címen kérhet: Budapest, VII., Rottenbiller u. 16-22. 1074.

(J.k.s.)

REND A LELKE MINDENNEK

Egy ember alapterülete (fekvő helyzetben) még két négyzetméter sincs. Eszerint tehát egy héttagú család elfér egy tizenhat négyzetméteres „lakásban”. Igazán luxus, ha ennél nagyobbra vágnak. Különben is, minek jöttek föl – mint példabeli esetünkben – Szabolcsból? Arról nem is beszélve, hogy a szóban forgó „lakást” nem annak rendje és módja szerint utalták ki a történetünkben szereplő családnak, hanem azok foglalták el a Benczúr utcai ház alagsorában lévő odút. Rosszhiszemű lakáshasználónak minősültek ugyan, de lakbért, villanyt fizettek. És a telhetetlen család nem elégedett meg e „lakosztállyal”. Még többet

akart! Főként azért, mert három generáció kényyszerült egy fedél alá. A szülők benyújtottak egy lakáspályázatot, ami azt jelenti: eleve csak olyan lakást kaphatnak, amely senkinek sem kell! Node, aki a kicsit nem becsüli... Egy szép napon meg is jött a pecsétes papír. Költözhetnek az újba. Nem is akármilyenbe. Teljes huszonhárom négyzetméteret bocsátottak rendelkezésükre, azzal a feltétellel, ha mind a heten mennek. Ám az egyik asszonylány gyerekeivel megpróbálta a lehetetlent: marad a régi tizenhat négyzetméteresben, s csak öten választották a tágas huszonhárom négyzetmétert. Ezt a szabálytalanságot a tanács

ÉBREDJ, SCHWARZENEGGER!

Szép épület, Fót talán egyik legszebb háza. Vakító fehér falak, park, virágok. A lépcsőfordulóban azonban már feltűnnek a panel pusztulásának jelei: pattogzó vakolat, összerugdosott, azó falak, rozsdától soha nem védett, épp az átadásra leázott vaskorlát. Újnak csupán annyiban tekinthető ez az ifjúsági ház, amennyiben nincs két esztendeje, hogy átadták. A több mint tíz évig tartó építkezés azonban nem tett jót a falaknak, a szerkezetnek, nem beszélve arról, hogy ezekről a hosszú-hosszú ideig készülő épületekről azután a végén mindig kiderül, hogy alapvetően vannak elhibázva. Az ifjúsági házról is hamarosan kiderült, hogy tévedés volt így és ennyiért megépíteni.

A szándék nemes. A ház azért épült, hogy a fóti gyermekvárosból kikerülő, arra érdemes ifjakat „átszilipelje” az életbe. Olyanok maradhattak itt két évre, akiknek esélyük volt az önálló életkezdesre. Egynehány állami gondozottnak tizennyolc éves korára örökségből, árvasegélyből összejöhhet néhány százezer forint. Ha még két esztendeig takarékoskodik, nem kénytelen pályakezdő keresményét albérletre költeni, és felveszi a felvehető kölcsönöket, összejöhhet közel egymillió forintja. Ezzel már kezdhet valamit.

Ez volt tehát az elv és a szándék tíz évvel ezelőtt. Ki gondolta volna még akkor, hogy ilyen nagyot fordul majd a világ, és nemcsak az állami gondozottnak, hanem a családban nevelkedőknek is ilyen keservesé válik az indulás. Ma már igencsak nehéz olyan állami gondozottat találni, akinek pénze van, s még ha akad is ilyen, annak sincs semmiféle garanciája, hogy kezdhet vele valamit. Az előtakarékoság szép elvét mára mindenki elfelejtette, hogyan is várható el, hogy valaki havi ötezer forintból

még félre is tegyen. Különben is, mit kezdhet ma bárki akár egymillió forinttal is, ha nincsen senkije és semmije, s miből tudná visszafizetni a horribilis havi törlesztéseket?

– Az utóbbi egy évben egyre inkább olyan emberek kerülnek ide, akiknek semmiféle esélyük nincsen a továbbléésre – mondja Puska László, a ház gondnoka. – Annyi történik csupán, hogy tovább tart az üvegházhatás, a minden bajtól, gondtól óvó gyermekváros keze két évig még utánanyúl az állami gondozottnak.

A házban huszonkét lakás van. Mind-egyik húsz négyzetméteres. E kis területen az előtérben beépített konyha, abból nyíló zuhanyzó és WC, és egy apró szoba található. A fürdőszobák nincsenek szigetelve, így áznak, mállanak a falak, most kell egyenként mindegyiket szétverni, újracsinálni. E húsz négyzetméteres majd mind-egyikén két idegen ember lakik. Olyanok, akiket a vakvéletlen rendelt egy fedél alá, akik nem dönthetnek arról, kívánják-e kerülni egymást a parányi szobában. A garzonokat eredetileg egymemberesre tervezték, de hát a gazdasági szükség nagy úr! S miközben az egy szinten található huszonkét lakásban zsúfolódnak össze a lakók, a fejük feletti szint teljesen üres. Az lenne a közösségi helyiség...

Puska László és felesége fiatalok. Jól ismerik az állami gondozottakat. Mindketten a gyermekvárosban nőttek fel, Puska László ott dolgozó tanárok bentlakó gyermekeként, felesége öt hónapos kora óta állami gondozottként.

– A legnagyobb baj az – mondja a gondnok –, hogy a gyermekvárosban nincsen értékrend. Aki rosszul tanul, ugyanúgy megkap mindent, mint aki jól. Nem ismerik azt a szót: „köszönöm”, hanem azt tanulják meg, hogy „ez nekem jár”. A fóti gyermekváros

amúgy is mindig kirakatban volt. Liberálisabb, elnézőbb a légkör, mint az állami intézetek legtöbbszörében, hiányzik a nevelésből a fegyelmező erő. A végzetek azután ezzel a „nekik jár” szemlélettel kerülnek ki a világba, s akad közülük nem is egy, aki várja a sültgalambot! A lakbér itt fejenként háromszáz forint, ami nevetséges a mai albérletárakhoz képest. Az tudja igazán megbecsülni, hogy itt lakhat, aki egy-két évet már eltöltött albérletben.

Végigvesszük a lakókat. Többségük törekvő. Olyanok, akikért érdemes volt megépíteni ezt a házat. Néhány meg tudták venni a kedvezményes tanácsi telket, kezdik az építkezést. Biztosan fel sem fogták, mire vállalkoztak. Van azután olyan is, aki eljár ugyan dolgozni, de már feladta. Fogalma sincs, mi lesz vele, ha ki kell költöznie innen. A lányok arra várnak, hogy férjhez menjenek. Az egyik lány terhes, a házszabály szerint gyermeket ide nem szülhet. Párjával abban reménykedik, hogy mire megszül a gyerek, fel tudnak építeni egy lakható házacska. Az öt-hat lézengő munkanélküli mindegyike álmokat kerget. Egyikük hiszi, hogy kikerülve Amerikába hónapokon belül hollywoodi karri-

ert csinál, ő lesz az új Schwarzenegger. Akad, aki pártkortesként üti agyon az idejét... A nehezebb fiúkhoz időnként beállítanak a haverok, és hát nem ritka, hogy egyik-másik látogatójukat a rendőrök viszik el éjjel...

– Nem igaz, hogy azért mert valaki állami gondozott, muszáj szerencsétlenné és elveszettnek lennie – mondja Puska László felesége. – Én például ismerem az apámat, és tudom, ha nála nőttek volna fel, most talán valahol a Keleti környéken gagyiznék.

Az ifjúsági ház szabályzata szerint működik egy önkormányzat, amelynek beleszólása, sőt vétőjoga van abban, ki kerüljön be a lakónévsorba. Az eleinte jól működő szervezet azonban mostanra csupán formalitás, döntésüket, tiltakozásukat nem veszik figyelembe, a lakókijelölés jogát a demokrácia ág-bogaival nem sokat bíbelődő fóti tanácselnök gyakorolja. Hogy mi köze van a tanácsnak az állami gondozottakhoz? Csupán annyi, hogy a községi tanácshoz egyébként semmi módon nem tartozó épületet neki kell fenntartania. Nem csoda, ha az épület csak púp a hátán.

EZ ITT NEM A REKLÁM HELYE

Kitaláltam egy új, nagyszerű játékot, amivel mindenki csak nyerhet. Mondjuk, hogy elfeledkezem a hetek óta tartó hatalmas reklámkampányról, a város különböző részein eldugott kulcsocskákról, azokról a kérdésekről, hogy hány méter ide az ... áruház, meg hogy hány évig élnek a svéd nők, stb. Viszont azt mondom, hogy: kerekített asztalsarok, összedugható, csukható, fektethető, állítható bútorok úgy, ahogy te akarod; pepita tapéta, szalvéta, asztalterítő, ágyhuzat, lepedő, törülköző, gyertyatartó, kihúzható egy pontra és szanaszét világító fa-és műanyag lámpák, persze közöttük is van falra szerelhető és csíptethető; pasztell és rikító színű szőnyegek, faliképek, üvegek, milliónyi kacat, apróság, amitől színesebb, otthonosabb lehet még 27 négyzetméteren is a tér, amiben laksz: ahol egyik sarokból a másikba pakolod a cuccokat, mert nincs egy olyan polc, ami pont oda passzolna, ha van, akkor meg ronda, izléstelen és kibírhatalanul drága. És a következő héten biztos, hogy a fejedre szakad. Szóval játsszuk azt, hogy nem tudjuk, miről van szó, ha még eddig nem ugrott volna be a név.

Nem volt könnyű bejutni a vadonatúj áruházba, bent pedig alig lehetett mozogni a tömegből. Már kezdésnek is furcsa volt, hogy eddig az áruházakban éppen csak megürit vásárlók itt fogdoshatják, kipróbálhatják az ágyakat, a foteleket, és mindent, amit csak látnak. Nincs tabu, hogy: azonnal vigye onnan a kezét, meg hogy: mi a fenét képzél? Egyszerűen felnőttek tekintenek bennünket, előítéletek nélkül, akiknek – bármennyire is furcsa – joguk van arra, hogy funkciójuk szerint próbálják ki a vásárlandó darabot. Ezek tartósságában is bízhatunk, mert a gyártók azt is ellenőrzik, hogy például egy ajtó kibír-e 20 000 kinyitást és becsukást. Aztán, ha megunjuk a színét, a formáját,

akkor nem kell megerőltetni a fantáziánkat, csupán vesszük a csavarhúzókat és átalakítjuk, húzunk rá egy huzatot, veszünk egy-két apróságot, amelyek természetesen színben is harmonizálnak mindezzel. Szóval itt le kell vetkőznünk a kelet-európai szokásainkat. Most erre bárki mondhatja, hogy ez nem más, mint hülye sznobizmus, amikor lakni sincs hol, nemhogy színekben gondolkodni. Talán vigasztalhamánk magunkat annyival, hogy ha majd egyszer lesz hol és tágasan laknunk, akkor nem bútorborzalmakból kell berendezkednünk egy életre. Elég, ha egy aprósággal kezdjük el az átváltozást, utána garantáltan követni fogja a többi is. Mert nem csak egyszerűen arról van szó, hogy kényelmesebb, jól elhelyezhetőek, bárhogyban átalakíthatóak ezek a bútorok, hanem arról is, hogy izlésformálóak. Nem hiszem, hogy egy fenyőfa asztal mellett sokáig elfér egy ormótlan komód, rajta porcelánfigurával. Szóval ezt a tény határozottan biztató, bár egyelőre se pénzem, de lakásom. Igen, az árakról még nem írtam. Talán tekintsünk el a tételes felsorolástól, s fogalmazzunk úgy, csak kicsit drágák. A hazai bútorárakhoz képest azonban nincs lényeges eltérés, viszont van a minőségben, az izlésben, a kivitelezésben. Aki rászánja magát, mondjuk egy ülőgarnitúrára, valószínűleg mélyebbre kell nyúlni a pénztárcájába, de legalább azzal a biztos tudattal teheti, hogy a tévénézést, olvasást nem kell minden áldott este felcserélni egy kidőlni készülő láb stabilizálásával.

És hogy végre kimondjam a varázsszót, ahol a belépésnél leteheted a kisdedet, hogy ő se unatkozzon – melleleg a gyerekjátékban hatalmas csúszdáról lehet térdig érő műanyag labdák közé érkezni –, ahol mindent megvehetsz, ami a lakásodban ma vagy holnap, de hiányozni fog, szóval ez az IKEA.

–eszbe–

Tavas van!

A befőttesüveg alján kocogtatom, pöckölöm a cseresznyéket meg az emlékeimet. Tisztára, mint egy jól sikerült csehovi hős. Én azért kiköpködöm a magokat, minél messzebbre (ennek meg biztos Ibsen örülne, hogy íme, egy feminin szokásokkal alig rendelkező mai nő) ki az ablakon. Néha nem jut el, csak a párkányig. Olyan, mint egy teniszlabda. Azzal a különbséggel, hogy ez röhög.

Hasra, majd hátra fekszem, lábaimmal a falon gyalogolok. Egy pók hosszúra nyúlt árnyékát bámulom. Sütteti magát a napon.

Napok óta bámulom magamat a tükörben, és gyakorlatilag zöld vagyok. Reggelként néha sárgás, fehéres színorgiákat vesz fel a képem, csak úgy saját felelősségére. Nem tudom, mi a csodától lehetne babarózsaszín vagy napsütötte? Vagy mi a fenétől lehetnék én napsütötte kedélyes, derűs?

Na jó, váltunk. Jöhet egy Vivaldi-lemez – virágok a vázában, még szelebbe tartó ablak, lélek tele megértéssel, világra bámuló szem, kamaszos rácsodálkozás. Egy-két új ruhadarab – Jézusom, hogy nézek én ki! Aztán indulás. Neki az utcáknak. Pásztázom a szemeket, hogy jobban érzik-e magukat, ha rám néznek. Hogy fürdenek-e a tavaszi könnyedségemben, lendületemben, hiszen látható, hogy jól érzem magam.

Lehet, hogy mégsem egészen így van? Mert nem néznek. Egy pillanatra sem tűnök fel senkinek. Már megint fojtogatja a torkomat az a hülye érzés! Pedig beleadok mindent, hogy jobban fájjon ez az érzés, hogy még jobban szenvedjek, de ma valahogy igazából ez sem megy. Lehet, hogy mély, tartós depresszióra számíthatok az idei tavasszal.

Valaki esenget.

– Ugye, jókor jöttem? – kérdezi barátom, és már zúdul is befelé, választ egyáltalán nem várva. Leül a szőnyegre, és csak beszél, beszél, beszél... Végláthatatlanul. Aztán egyszerre előbuknak a valódi okok. Egy viszonzatlan szerelem. Még csak el sem mosolyodok. Azt kérdezi, mit csináljon. Hívja fel telefonon, és mondja azt, hogy most rögtön, azonnal látni akarja?! Hogy én mit csinálnék? Egyből magabiztos leszek, és szinte fölényesen dölnék ki belőlem az ötletek. Régi szerelmekről beszélünk, feledésre ítéltetett tavaszi bezsongásokról, sétákról...

Aztán valahogy elakadunk. Hétágra süit a nap... az illatok... Kész, minden eldőlt! Hiába erőltetjük a mélabút, a fáradt téli gondolatokat, a nagykabátos félelmeket.

Végérvényesen tavasz van!

–eszbe–

már nem tűrhette. Szigorú fölszólítást küldött a lázadni merészölőknek, tessék csak a többiek után igyekezni. Sürgős volt a dolog, mert állítólag az egész épületet eladták nyugati valutáért, s az új vevő ragaszkodott ahhoz, hogy üresen vehesse át a házat. Az asszony azzal mentegette magát: hova menjen, nem férnek el heten azon a huszonhárom négyzetméteren. „Ha elfértek tizenhat négyzetméteren, akkor huszonhárom is lesz helyük” – hangzott a megfellebbezhetetlen parancs. – hivatkoztak a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány egyik életben maradt bölcs rendeletére.

A kilakoltatással fenyegetett asszony a

VI. kerületi családsegítő központhoz fordult. A központ munkatársa, Diósi Ágnes szociológus igyekezett segíteni, eligazodni a bürokrácia dzsungelében. Hosszas huzavona után a lakásosztály vezetője megígérte, ha most kiköltözik az asszony, és ő is bead egy lakáspályázatot (lakáskérélmek már évek óta ott hever valamelyik tanácsnál), akkor adnak valamilyen helyiséget, ahol meghúzhatja magát.

A kilakoltatás napján a hatósági emberek megjelentek, hogy kitegyék az asszonyt. De az nem várta be a dolgok illetlen alakulását, és előző este önként távozott.

A hatósági embereknek így jutott elég idejük arra, hogy megtárgyalják a világ

folyását. Mivel a szóban forgó lakók cigányok, hát a cigányokat szidták, mert munkakerülők, lopósak, lusták, rendetlenek – és különben is, miért vannak itt.

– Az életfeltételektől fosztják meg ezeket az embereket – kommentálja az eseményeket Diósi Ágnes. – Szaboleszből föl kellett jönniük, mert ott nem találtak munkát. Itt éhbérről dolgoznak, nincs hol lakniuk. Igaz, hogy a cigány családok egy része kap lakást a fővárosban, de általában nem bírják el ennek a terheit, kénytelenek kisebbre vagy rosszabbra cserélni. Mit mondanak erre a szomszédok? Tessék, nem kell nekik a jó, kár beléjük, úgyis visszamennek a putriba.

Adódik a kérdés, hányan lehetnek hasonló helyzetben. Talán jellemző, hogy két évvel ezelőtt a XII. kerületi tanács 130 családot rakott ki szükséglakásokból.

Történetünknek kis jóindulattal akár szépné is mondható vége kerekedett. Miután a családsegítő központ munkatársa riasztotta a rádiót és az újságokat, a tanács meghátrált. Kiutalt egy szükséglakást, azzal a feltétellel, hogy egy összegben és azonnal ki kell fizetni a használatbavételi díjat. Ha arra számítottak, hogy nincs húszezer forintja a fiatalasszonynak, nyertek. Csak az húzta keresztül a számításukat, hogy a családsegítő központ munkatársa kölcsönadta a hiányzó pénzt. (És)

Sorozatunk utolsó részéhez érkezünk. Eddig javarészt problémáinkkal bajlódunk több-kevesebb sikerrel. E problémák legtöbb esetben a környezetünk és a személyes enünk között merülnek fel.

Ebben a modellben egy kör szemlélteti az embert. A kör legkülső burka az ember „bőre”. A belső mag pedig a „lelket” hivatott jelképezni. Miként az ősi görög mitológiában, itt is „kezdettben vala a káosz”. (I. ábra) Ez a helyzet akkor észlelhető, ha az emberek egymástól teljesen elszigetelten léteznek, egymással semmilyen kapcsolatuk nincs (még formális sem). Sokak gondolhatják, hogy itt megálljunk, ez az idilli állapot, továbbmenni nem érdemes. Nekik Shirley egyik idevágó mondatát ajánljuk: „A legtöbb ember megérdemli egymást”. Ilyen állapotban gyakorlatilag csak a remeték vannak, de hova lehet vajon manapság elvonulni? Az ilyen helyeken nagyobb a zsúfoltság, mint a Gangesz völgyében, annyi a remete ott.

Térjünk át azonban a következő (második) szintre (II. ábra). Itt, mint az a rajzon is látható, összeér az emberek „bőre”, vagyis egyfajta kölcsönhatás alakul ki közöttük. Ez csak felszínes kapcsolat, de már így is sok mindent meghatároz. Ezt szerepszintnek hívják, mert ekkor az emberek szerepet játszanak. Ki így, ki úgy, tehetségéhez mérten. Életünk java része itt zajlik, attól kezdve, hogy felébredünk, eljuttatjuk a jólneveltet (fogat mosunk, reggelizünk, elolvassuk a család tegnapi üzeneteit, stb.) folytatva azzal, ha éppen diák valaki, elmegyünk az iskolába, beülünk a helyünkre, ha bejön a tanár (aki a tanár szerepét játssza) mi is felvesszük a megfelelő diákköntöst, s szinte köteleességszerűen folytatjuk eddigi tevékenységünket, csak már a pad alatt, mert ugye hogy nézne az ki, ha nem. Persze létezhet olyan is, ahol figyelnek a tanárra. (Elméletben minden lehetséges.) Ha szerencsénk van, egész napunk eltölthetjük eme társas játékok élvezetében,

ÖNBŰVÖLÉS

– befejezés –

sőt életünk teljes hosszában képesek vagyunk Shakespeare világlátását valóra váltani, miszerint: „Színház az egész világ”. Mi határozza meg ezeket a szerepeket? Egyértelmű, hogy az éppen létező kultúra. Az emberek nem azért hordtak rizsposz parókát, s nem azért nem mosakodtak évekig, mert ezzel jobb lett a közérzetük, hanem azért, mert az volt a szokás.

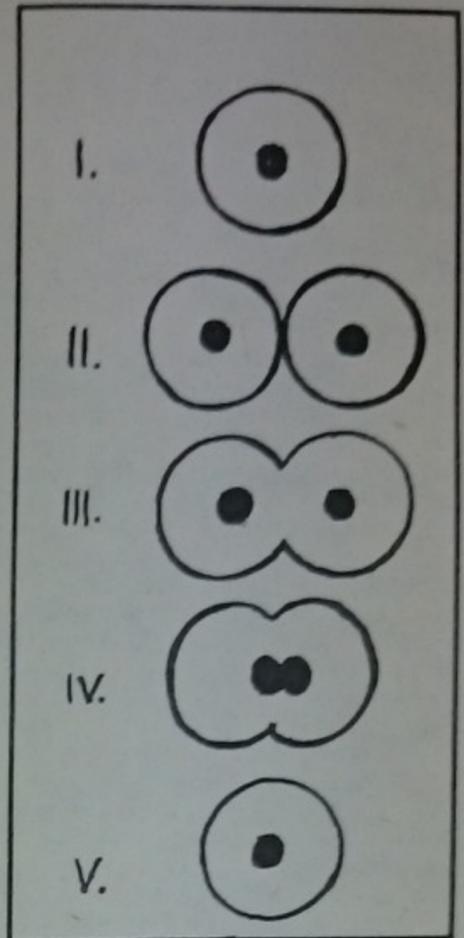
A harmadik a játszma szint (III. ábra). Itt már az emberek szorosabb kölcsönhatásban vannak egymással. Felnyílik a pénz, és közelebb kerülnek egymáshoz. Ez természetesen megkönnyíti a kommunikációt, ugyanakkor élesebbé is teszi. Előterbe kerülnek az érdekek, központi helyet foglal el a hatalom. Azok a közösségek, melyek ezen a szinten helyezkednek el, saját maguk alkotják játékszabályaikat, természetesen olyanokat, amelyek legjobban megfelelnek nekik. Az előző (szerep) szinten levő emberek száma bármennyi lehet, akár az egész társadalmat is fel lehet fogni egy nagy szerepszintnek. A játszmaszinten az emberek jelentősen kisebb hányada van egy időben. A társadalomban akkor figyelhetjük meg e jelenséget, amikor az valamilyen változáson megy keresztül, újra kell írni a játékszabályokat. A hatalom, vagyis az érdekérvényesítés legbiztosabb útja azé lesz, aki ezeknek a szabályoknak a kialakítását a legerőteljesebben tudja befolyásolni.

Olykor központi figurává válhat egy-egy személy, aki megszerzi a hatalom jelentős részét. Ő a diktátor. Átírhatja még az általánosan elfogadott szerepeket is. Az igazi diktátorok keze nyoma meglátászik az élet szinte minden területén,

Julius Caesar, Bonaparte Napóleon szinte mindent átalakított, ezzel is meggyorsítva az új, a korszerűbb terjedését. Ez csinálja most Gorbacsov is, és bármivel végződjen is kísérlete, biztos, hogy a Szovjetunió nem marad az, ami volt. Egy-egy játszmaszinten lévő közösségnek is lehet „diktátora”, ő az, akinek a legnagyobb a befolyása a közösség értékrendjére, a többiekre.

A negyedik a humanisztikus szint (4. ábra). Ekkor már, mint azt a rajz is mutatja, összeér az emberek „lelke”. A kapcsolat a bizalmon alapul, a légkör őszinte, nem lehet, sőt nem is kell eltitkolni semmit sem a másik elől. Ez az előzőekhez képest szintén jóval kevesebb embert jelent. Itt megszűnnek a gátlások, az ember felszabadul, jól érzi magát, nem kell félni, nem kell semmi olyasmit tenni, amit ne tenne meg szívesen. Ez az igazi jó barátok, a szerelmesek és más effélék boldog pillanatai. Ehhez szükséges a tökéletesen feszültségmentes légkör, ami nem gátol meg semmit és senkit!

És íme! Mint láthatjuk, egységesülés felé tart a világ. Az utolsó, az együttműködési szintet már nagyon nehéz elérni, de nem lehetetlen. Ekkor teljesen egyesülünk a másik emberrel, ugyanúgy érzünk, ugyanúgy látunk, ugyanolyan ütemben ver a szívünk. Nem is lehetett másképp jelölni, mint egyetlenegy körrel (V. ábra). Az ember olyan, hogy ha egyszer feljut a magasabb szintre, akkor már onnan nem is kívánczik lejjebb. Kívánom mindenkinek, hogy érje el a természetének megfelelő szintet, vagyis legyen boldog e siralomvölgyben.

Sorozatunkban a következő anyagokat használtuk fel:

J. Geoffrey Rawlinson: Creative Thinking and Brainstorming;
Tony Lake: Loneliness Why it happens and how to overcome it;
Dr. Lenkey Miklós: Az értékelemzés szemlélete és gyakorlata;
Almási István: Megközelítési mód, fogalmak és definíciók a problémamegoldás folyamatában.

Prokaj Edina – Császár Zsolt

Bele Meg Félre MAGYARÁZATOK

A TÖRVÉNY KÉPVISELŐJE: rendőr, bíró, ügyész stb.

A KÉPVISELŐ TÖRVÉNYE:

– Ki hagyhatja cserben a fogadatlan prókátort?

– Legföljebb a józan esze. Hiszen anélkül üti bele az orrát valamibe, hogy felhatalmazták volna. Ne csodálkozzék hát, ha hétfelől ütök.

A jó képviselőt arról ismerni meg, hogy ütök. Ezért ha más helyett szólsz, nem elég ha Te tudod, kinek az ingét vetted magadra. A képviselőnek az a jó, ha sok inge van. Ha a mandátum erős, ha a mandátumnak súlya van. Ha sok-sok inget vehet magára. Ha sokan még az ingüket is rábizzák. Ha a király meztelen – kiröhögik. A képviselő nem ússza meg ennyivel. Lásd fentebb a fogadatlan prókátor esetét.

KÖTÖTT MANDÁTUM

– Édesanyám azt mondta, hogy jöjjelek

el már a doktor úrhoz, mert nagyon fáj a lábam.

– És melyik fáj?
– Azt nem mondta meg Édesanyám.

PARTICIPÁCIÓ (RÉSZVÉTEL AVAGY A GYÁMSÁG FOKOZATAI)

Ha bajod van, s fájsz magadnak – mit tehetsz?

– Szótlatlan tűröd.
– Szóval tűröd (élsz a morgáshoz való jogoddal /jus murmurandú/, – tehát miközben nem teszel semmit, azt dűnyögöd /vagy üvöltöd/: „a rohadt életbe, ez tűrhetetlen!” A helyszín miatt ezt kocsma-demokráciának is nevezhetjük.)

– Nem tűröd tovább
– szótlatlan odébbállsz
– szóval odébbállsz (mondod vagy sikoltod a magadét, miközben arrébb mégy. Figyelem! A farkát csak az húzhatja be, akinek van.)

– oda állítasz valakit közétek és helyetted megbízol valakit, hogy segítsen. Figyelem! Ha tudni akarod, mi is az a civil kurázsiz, azt kell figyelned, mit tart: a száját, a hátát vagy a gerincét egyenesen)

– most már ő türi szótlatlanul
– szóval türi (morog helyetted, night club-demokrácia, vagy bejáró-kijáró – ha vidéki a képviselő)

– mondja a magáét (mindentől független képviselő)
– azét mondja, akitől a legszebb inget kapta (pártpolitikus országos listán)
– beszél összevissza, s azt állítja, Te bíztad meg (mehetsz aláírásokat gyűjteni végestelen-végig a Jászberényi utca páros oldalán, s közben tovább épül-szépül Bős-Nagymaros)

– mondja a tiédet (Figyelem! Ne olvass annyi népmesét, nézd inkább a „Három kívánság” e. műsört)

– mondja a tiédet, a magáét s mindazokét, akik megbízták. Ha van ember, aki erre képes és ezt vállalja, akkor őt válaszd, mert

ő a KÉPVISELŐD. Ha ilyen nincs, akkor nincs más választásod:

– Nem tűröd tovább, képviseled magad, s mindazokat, akik ugyanerre kértek (vagy szótlatlanul tűröd tovább, vagy odébbállsz, stb.)

ÖSSZEFOGLALÁS (ha valami bosszszant, dühít, felháborít – mit tehetsz?)

– jól viseled magad
– viseled magad
– rosszul viseled magad (alig viseled el)
– már nem viseled el
– képviselteted magad. (Rosszul. Rábízod magad valakire szöröstül-böröstül. S csak ha szerencséd van: mentik az irhádat.)
– képviselteted azt, ami fáj (rábízod valakire az ügyedet)
– képviseled magad (s megkeresed azokat is, akiknek ugyanaz fontos, s megbízna, hogy képviseld őket).

TANÁCS: Ha nyomós okod van, hogy valaki helyettesítsen téged, akkor Te keress meg, válaszd ki, készítsd fel és bízd meg képviselődet. Tisztázd (és aztán ellenőrizd), mire hatalmazod föl, különben Te magad helyezed önmagadat gyámság alá. Vagy éppen akkor nem segítesz neki, amikor a legnagyobb szükség lenne rá. (Lehet, hogy éjjeliórt választottál, de az is lehet, hogy rókát kértél meg, hogy vigyázzon a tyúkja-ídra. S ekkor már hiába jut eszedbe: Óvakodj a rókától.) Az hiba, ha a képviselőd cserbenhagy. Az még nagyobb, ha Te hagyod cserben a képviselődet. De a legnagyobb hiba az, ha a józan eszed hagy cserben, s alvajáró módon bízd másra az ingedet. Erre még a gatyád is rámeleg. Sajnos nemcsak a tiéd. A miénk is. S akkor nem lesz kedvünk röhögni, ha csak a király nem meztelen, de mi mindannyian pucérak leszünk.

Figyelem! Még van esély. Még ingben-gatyában állunk itt. Jól nézd meg, kire bízd az inged, többször nem szabhatjuk el.

-pt-

A 424 minden negyedéves előfizetése tíz sor szöveget, illetve ennek megfelelő helyet ér. E közleményeket – legyenek magántermészetűek vagy közérdekűek – cenzúra és változtatás nélkül tesszük közzé, az érkezés sorrendjében. Csak a kifejezetten kereskedelmi reklámoktól, illetve a törvénysértő (például személyiségi jogot sértő) közleményektől zárkózzunk el. Ha ilyenre sor kerül, a kihagyott szövegeket előfizetőink természetesen megtekinthetik a szerkesztőségben.

424
Ifjúsági hetilap
Szerkesztőségvezető:
Sz. Kiss János
Felelős szerkesztő:
Katonai József
Szerkesztőség: 1087 Budapest
Könyves Kálmán krt. 76.
Telefon: 114-0840,
133-5950, 134-3370
21-74 és 21-76-os mellékek
A szerkesztőség belső munkatársai:
Danó Anna,
Fülöp Tamás,
J. Kiss Sándor,
Kurunczy Andrea,
Szabó Bea,
T. Szabó Ervin
Kiadja: CHARTA Lap- és Könyvkiadó Kft.
Felelős kiadó:
Sz. Kiss János
első ügyvezető
Nyomta: 90-8065
Komárom-Esztergom megyei Nyomda Vállalat
Lapnyomdája
Tatabánya, Győri út 19.
Felelős vezető:
Kovács Jánosné igazgató
Terjeszti: a Magyar Posta
ISSN 0865-3259
Megjelenik: minden kedden

OLCSÓ (LEGOLCSÓBB) SZÁLLÁSHELYEK II.

A Magyar Természetbarát Szövetség kiadta a magyarországi olcsó szállások jegyzékét. A 424 ebből válogatta ki a legolcsóbbakat: turisztaszállásokat, kulcsos-, gátör-, erdész- és egyéb házakat, gyermektáborokat, sátorhelyeket. Ezek ára talán még a lap megjelenésekor sem haladja meg a napi száz forintot. Akinek ez túl olcsó, az keresse a teljes jegyzéket – az ára 60 forint –, abban minden olyan szállást megtalál, ami tavaly nyáron nem volt drágább napi 300 forintnál. (Ha valaki a közölt adatokhoz képest változást tapasztal, az – legyen szíves – hozza a szövetség tudomására: 1396 Bp. Pf. 483.)

ORMÁNSÁG – TENKESALJA

HARKÁNY
GYERMEKTÁBOR (arborétum), rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 8700 Siklós, Közfürdő tér 8.
VENDÉGSZOBA, MÁV-állomás felvételi épület. Rendelhető: Állomásfőnökség.

SELLE
KOLLÉGIUM, rendelhető: kollégiumi igazgató.

SIKLÓS
TURISTASZÁLLÁS Vár, telefon: 6.

VILLÁNY
KOLLÉGIUM, Tolbuhin u. 96. Ny.: VI. 15. – VIII. 15. Rendelhető: Mayer Istvánné Villány, Tolbuhin u. 96., telefon: 34.

ZSELIC

ALMAMELLÉK
KOLLÉGIUM, Petőfi tér 1. Rendelhető: Általános Iskola Almamellék, Petőfi tér 1., telefon: 49.

BÁNYA
VÁNDORTÁBOR, rendelhető: 7530 Vadas-kút, Fő u. 1. Általános Iskola DSK.

GYERTYÁNOS (Kislaki erdő)
GYÖNGYVIRÁG KULCSOSHÁZ ÉS SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Kaposvári TTE, 7400 Kaposvár, Némethi fasor 7.

SIMONFA
KULCSOSHÁZ ÉS SÁTOROZÓHELY, Ady E. u. 17. Rendelhető: KPVDSZ Vörös Meteor TE Bakonyi János, 7400 Kaposvár, Május 1. út 34., telefon: 19-528.

SZABÁSPUSZTA (Csebény)
KULCSOSHÁZ + SÁTOROZÓHELY 20 fő, Rendelhető: Lafferton Henrik, 7633 Pécs, Pollack M. u. 9/b. IV. em., telefon: 32-932.

SZIGETVÁR
KAZAMATA TURISTASZÁLLÁS, Zrínyi-vár, telefon: 284. Ny.: IV. 1. – XI. 15. Rendelhető: Mecsek Tourist 7621 Pécs, Széchenyi tér 9., telefon: 72/13-300.

TERECSENYPUSZTA (Bószénfa)
ALIGVÁR KULCSOSHÁZ + SÁTOROZÓHELY
ZRÍNYI KULCSOSHÁZ + SÁTOROZÓHELY, Rendelhető: Dél-Zselic TE 7900 Szigetvár, Felszabadulás tér 21. Tóth Tihamér.

TÖRÖCSKEI-TÓ (Kaposvár)
ÚTTÖRŐ TURISTAHÁZ (időszaki), Rendelhető: Somogy Megyei Üttörőelnökség 7400 Kaposvár, Lenin u. 14., telefon: 82/13-046.

ZSELICKISFALUD
KULCSOSHÁZ + SÁTOROZÓHELY, Fő u. 2. Rendelhető: Kaposvár TTE 7400 Kaposvár, Némethi István fasor 7.

ZSIBÓT (Szigetvár)
VÁNDORTÁBOR, Ny.: I. 1. – VI. 15. és VIII. 15. – XII. 31. Rendelhető: Hoffer Józsefné 7900 Szigetvár, Zsibót, Hunyadi u. 20.

KÜLSŐ-SOMOgy

IGAL
KOLLÉGIUM, Általános Iskola Igazgató

KAPOSVÁR
KOLLÉGIUM, Erdész Istvánné 503. sz. ISZI, Virág u. 32., telefon: 12-333.
VENDÉGSZOBA, MÁV-állomás, Rendelhető: Állomásfőnökség.

TOLNAI DOMBVIDÉK

BÁTASZÉK
VENDÉGSZOBA, MÁV szociális épület, Rendelhető: Állomásfőnökség.

DOMBÓVÁR
VENDÉGSZOBA, MÁV vonatkísérő lak-tanya, Rendelhető: Vontatási Főnökség.

SZEKSZÁRD
KOLLÉGIUM, 505 sz. ISZI, Széchenyi u. 2-10., telefon: 11-288.
ÉPÍTŐIPARI MUNKÁSSZÁLLÓ, 7101 Tartsay u. 4., telefon: 12-737.

KISSZÉKELY
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: 2511 sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat Simontornya.

SÖTÉTVÖLGY
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: Szekszárd, Városi Üttörőház.

MECSEK

ABALIGET
TURISTASZÁLLÁS
SÁTOROZÓHELY, általános iskola udvarán, Rendelhető: Általános Iskola igazgató.

BÁNOS (Orfű)
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Pécsi Terv Sk, 7621 Pécs, Rákóczi u. 1., telefon: 72/10-655.
Kútvíz, mosdó, WC, villany, konyha van.

BÜDÖSKÚT (Orfű)
SPARTACUS KULCSOSHÁZ, rendelhető: Pécsi Spartacus SE, 7633 Pécs, Melinda u. 15.
Magosi János, Forrásvíz WC, mosdó, petróleumlámpa, konyha, társalgó.

BÜKKÖSD
SÁTORTÁBOR (állandó sátor tábor), Rendelhető: Bükkösd KSE, Tánács u. 1., telefon: 78-524.

DOMBAY-TÓ (Pécsvárad)
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 7300 Komló, Lenin tér 1.

ÉGERTETŐ
VÁNDORTÁBOR, Ny.: V. 1. – VI. 20. és VIII. 15. – X. 30. Rendelhető: Baranya Megyei Üttörőelnökség, Pécs, Rét u. 4. Gondnok: Háló Péter Pécs, Égervölgy 6., telefon: 16-534.

GUBACSOS-FORRÁS (Orfű)
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Pécsi Vasas Elektromos SK Kiss Lajos, 7633 Pécs, Pollack M. u. 7., telefon: 72/19-567. Kút- és forrásvíz, villany, konyha.

KISÚJBÁNYA
KULCSOSHÁZ, rendelhető: PTT Ifjúsági és Munkásklub, 7630 Pécs, Eozn u. 9. (Gida Tibor).

KOMLÓ
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Komló Bányász SK Kovács Árpád, 7300 Komló, Alkotmány u. 29., telefon: 72/82-598.
Forrásvíz, petróleumlámpa, WC, konyha.

MAGYAREGREGY

ÚTTÖRŐ KULCSOSHÁZ, rendelhető: Garay János Úttörőcsapat, 1. sz. Általános Iskola, Szekszárd, Garai tér 1., telefon: 74/12-244.
SÁTOROZÓHELY, Textiles-forrás, Rendelhető: Mecseki Erdő- és Felfeldolgozó Gazdaság Kárász Erdészeti, 7333 Kárász, Ady E. u. 20.

MAGYARHERTELEND
GYERMEKTÁBOR I., rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 6900 Makó, November 7. tér. II., rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 5910 Kisújszállás, Szabadság tér.

MÁZASZÁSVÁR
BÁNYATELEPI KULCSOSHÁZ, rendelhető: Mázaszászvár SK Nagy Imre, Bánya u. 59., telefon: 72/89-311, 99-425, 6 órától 14 óráig.

ÓBÁNYA
SPARTACUS KULCSOSHÁZ, rendelhető: Szekszárdi Spartacus, 7100 Szekszárd, Rákóczi u. 13., telefon: 72/11-177.

TOLNAI, rendelhető: Üttörőelnökség, 7100 Szekszárd, Béla tér 6. Kútvíz, gázlámpa, konyha.

VÁNDORTÁBOR, Ny.: I. 1. – VI. 15. és VIII. 20. – XII. 31. Rendelhető: Baranya Megyei Üttörőelnökség, Pécs, Rét u. 4. Gondnok: Naubauer János, Óbánya u. 12.
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 6300 Kalocsa, Petőfi u. 26.

ORFŰ
TURISTASZÁLLÁS, Petőfi u. 6., telefon: 72/78-023. Ny.: IV. 5. – X. 15. Rendelhető: Mecsek Tourist, 7621 Pécs, Széchenyi tér 9., telefon: 72/13-300.

„NÉGY FENYŐFA” KULCSOS TURISTAHÁZ, rendelhető: PITE „Mecsek” Szakszázalva, 7633 Pécs, Kőrösi Csoma S. u. 2/c. Strasser Péter, telefon: 72/41-233.

GYERMEKTÁBOR, Dollár u. 29. Rendelhető: Pannon Volán, 7621 Pécs, Deryné u. 1.
VÁNDORTÁBOR, Ny.: I. 1. – VI. 15. és VIII. 20. – XII. 31. Rendelhető: Baranya Megyei Üttörőelnökség, Pécs, Rét u. 1. Gondnok: Maté Ferenc, Orfű, Rózsa u. 4.

PÉCS
KOLLÉGIUMOK
RADNÓTI MIKLÓS KÖZÉPISKOLA, Ny.: VII. 5. – VIII. 15. 7632 Pécs, Heim Pál u. 4., telefon: 14-842.
ASZTALOS JÁNOS KÖZÉPISKOLA, 7621

Széchenyi tér 11., telefon: 10-875 vagy 10-872.
Időszaki ny.: V. 15. – VIII. 15.

POLLACK MIHÁLY SZKI, 7621 Jókai u. 8. Ny.: VII. 4. – VIII. 14. Rendelhető: Kollégiumok címén.

JPTE BOLOKANYLIGET, Universitas u. 2. Ny.: VI. – VIII. hó.

TANÁRKÉPZŐ KAR „A” KOLLÉGIUM, Jakabhegyi u. 8. Ny.: VII. 1. – VIII. 21.

506. sz. IPARI SZAKMUNKÁSKÉPZŐ INTÉZET, 9754 Építők útja 9., telefon: 11-844.

VASAS II., Pécs, Vasas legény u. 2. Rendelhető: EXPRESS Baranya megyei kirendeltség, Bajcsy-Zsilinszky u. 6., telefon: 72/13-900.

NEVELÉSI KÖZPONT KOLLÉGIUMA, 7632 Apáczai Csere János körtér, telefon: 41-604. Ny.: iskolai szünetekben. Rendelhető: III. SZ. Pécs, Széchenyi tér 8., telefon: 12-148.

ÉPÍTŐIPARI MUNKÁSSZÁLLÁS, rendelhető: Szántó Kovács J. u. 1/b., telefon: 10-444/127.

PÉCSBÁNYA (Fehérvár)
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Pécsi Orvosegészségügyi SE, 7632 Pécs, Kovács Antal u. 3. Ny.: IV. 13. (Nagy Balázsnál)

PÉCSI PETŐFI AKNA
KULCSOSHÁZ + SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Baranya Megyei Természetbarát Bizottság Hargita SE Arató Csongor, 7621 Pécs, Megye u. 21. Forrásvíz WC, petróleumlámpa, konyha.

PŰSPÖKSZENTLÁSZLÓ
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Vörös Meteor Sk Pécs, dr. Gundrum Károly, 7624 Pécs, Jurisich M. u. 8., telefon: 72/11-359.

SIKONDA
TURISTASZÁLLÁS, Fürdő u. 8. Ny.: IV. 15. – X. 15., telefon: 81-981. Rendelhető: Mecsek Tourist, 7621 Pécs, Széchenyi tér 9., telefon: 72/13-300.

ÚTTÖRŐTÁBOR Úttörő u. 5. Ny.: IV. 15. – VI. 12. és IX. 1. – X. 16. Rendelhető: EXPRESS Baranya megyei kirendeltsége, Pécs, Bajcsy-Zsilinszky u. 6., telefon: 13-900.

SZENTIÓRINC
DIÁKOTTHON, időszaki, 2. sz. Általános iskola, Szentlőrinc, Szabadság tér 4. Szorgalmi időben nem.

VARGA (Sásd)
SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Nagyközségi Közös Tanács, 7310 Sásd, Rákóczi u. 4.

VARALJA
GYERMEKTÁBOR (időszaki szállás), rendelhető: Bonyhád Városi Tanács, művelődési és sportosztály, 7150 Bonyhád.
ÚTTÖRŐ KULCSOSHÁZ, rendelhető: Zomba 803 sz. II. Rákóczi F. úttörőcsapat, Rákóczi u. 84.

BARANYAI DOMBVIDÉK

BAR
IFJÚSÁGI TÁBOR, rendelhető: Városi DEMISZ-bizottság, 7700 Mohács, Szabadság u. Ny.: IV. 14. – V. 31. és IX. 1. – X. 16.

BÓLY
TURISTASZÁLLÓ Békáspusztán, Ny.: XI. 1. – VI. 1. Rendelhető: Mezőgazdasági Kombinát, 7754 Bóly, Ady E. u. 21., telefon: 72/24-711.

DUNAFALVA
SÁTOROZÓHELY (sportpálya), Rendelhető: Kossuth SE Dunafalva, Területhasználati díj van, árkolni tilos!

MOHÁCS
KOLLÉGIUM, dr. Marek József Mezőgazdasági SZKI, Újváros u. 9. Ny.: VII. 1. – VIII. 21.

MEZŐFÖLD

DUNAFÖLDVÁR
SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Dunaföldvári Általános Iskola DSE, Templom u. 9.

DUNAÚJVÁROS
TURISTASZÁLLÁS, Római krt. 38/a. Rendelhető: Idegenforgalmi Hivatal, 2401 Dunaújváros, Korányi S. u. 1.

MUNKÁSSZÁLLÁS BVM, Barátság u. 27., telefon: 18-186/36.

VENDÉGSZOBA, MÁV-laktanya, Rendelhető: Állomásfőnökség.

PUSZTASZABOLCS
VENDÉGSZOBA, MÁV-állomás üzemi épület, Rendelhető: Állomásfőnökség.

SÁRSZENTIÓRINC
UZDI ISKOLA, rendelhető: Babits Mihály Megyei és Városi Művelődési Központ, Szekszárd, Mártírok tere 10., telefon: 74/16-722.

SZÉKESFEHÉRVÁR
TURISTASZÁLLÁS, Jókai u. 2., telefon: 12-494
KOLLÉGIUM, Kereskedelmi és Vendéglátó SZKI Kállai Éva Kollégium, Schönherz Z. u., telefon: 12-073.

ÉPÍTŐMUNKÁS MUNKÁSSZÁLLÁS, Ady E. u. 13-15., telefon: 12-747.
VENDÉGSZOBA, MÁV-állomás felvételi épület, Rendelhető: Állomásfőnökség.

VAJTA
TURISTASZÁLLÁS ÉS GYERMEKTÁBOR, telefon: 10. Ny.: V. 1. – IX. 30. Rendelhető: Albatours, 8001 Székesfehérvár, Szabadság tér 6., telefon: 22/12-494.

BŐRZSÓNY

DESZKÁSPUSZTA
SÁRKÁNYTÖRÉS KULCSOSHÁZ, rendelhető: Gémes Természetbarát Egyesület, 1701 Bp., Pf. 97., telefon: 147-1238. (Petrőhegyi-telep, csúcsotérhely)

DIÓSENŐ
GYERMEKTÁBOR Gesztenyés, Rendelhető: Bp., XVIII. ker. Üttörőelnökség, 1181 Sághegy u.

HALYAGOS (Fekete-völgy)
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Posta Táviró SE, 1364 Bp. Pf. 1.

KEMENCE
NAGYVÖLGY TURISTAHÁZ, rendelhető: Kemence Közös Tanács VB. GAMESZ, Felszabadulás u. 77., telefon: 65-179 vagy 65-115.

GYERMEKTÁBOR Kemence-patak völgye, Rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 6100 Kiskunfélegyháza, Marx tér 1.

KISINÓC (Kóspallag)
TURISTAHÁZ, telefon: 3. Rendelhető: IBUSZ, 1067 Bp., Lenin krt. 55., telefon: 122-4230.

KISIRTÁSPUSZTA
CSONGRÁDI KULCSOSHÁZ, rendelhető: Csongrád Megyei Természetbarát Bizottság, 6701 Szeged, Pf. 548.

MAGAS-TAX
TURISTAHÁZ, rendelhető: IBUSZ, 1067 Lenin krt. 55., telefon: 122-4230.

MAGYARKÚT
TURISTASZÁLLÓ, rendelhető: IBUSZ, 1067 Lenin krt. 55.

MALOMVÖLGY (Szob)
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: Szob Nagyközségi Tanács GAMESZ, 2628 Szob Pf. 16., telefon: 27/70-336.

NAGYHIDEGHEGY
TURISTAHÁZ, rendelhető: IBUSZ, 1067 Lenin krt. 55., telefon: 122-4230.

PÉNZÁSÁS (Nagyoroszi)
KULCSOSHÁZ, rendelhető: Gép- és Vegyipari SE, 1052 Budapest, Pesti Barnabás u. 6., telefon: 118-4444/45.

SZOB
MÁV VENDÉGSZOBA, Malinovszkij út 21. Rendelhető: Állomásfőnökség.
KÖVIZIG Ideiglenes felvonulási telep, Park u. 6. (1706.5 fkm b). Rendelhető: Középdunavölgyi KÖVIZIG, 1212 Budapest, Kikötő, telefon: 113-7670.

TOIVAJ-ÁROK (Kóspallag)
KULCSOSHÁZ + SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Pest Megyei SPORI, 1054 Bp., Steindl Imre u. 12., telefon: 112-2695.

TÖRÖKMEZŐ
TURISTAHÁZ, telefon: 27/50-063, rendelhető: IBUSZ, 1067 Budapest, Lenin krt. 55., telefon: 122-4230.

VÁMOSMIKOLA
TURISTAHÁZ, telefon: 79-085. Rendelhető: Dunatours, 2120 Dunakeszi, Barátság úti szolgáltatóház, telefon: 27/41-409.

VERŐCEMAROS
VENDÉGSZOBA, MÁV Verőcei állomás felvételi épület, Rendelhető: Állomásfőnökség.

CSERHÁT ÉS GÖDÖLLŐ VIDÉKE

BALASSAGYARMAT
MADÁCH IMRE KOLLÉGIUM, Régimentum u. 2. Rendelhető: A kollégium vezetőjénél.

BÁNK
IFJÚSÁGI TÁBOR, Petényi u. 2. Rendelhető: Városi Üttörőelnökség, 2651 Retség, Rákóczi u. 52.

CSEHÁTSURÁNY
SÁTOROZÓHELY, Gyermekotthon mellett, Rendelhető: Nagyközségi Tanács VB.

DOBOSKÚT (Nógrádsípek)
SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Ipolyvidéki Erdőgazdaság, Szécsény.

DOMONYVÖLGY
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: XVI. kertlelti Üttörőelnökség, 1165 Bp. Jókai u. 4.

ECSEG
SÁTOROZÓHELY, rendelhető: Természetbarát közösség, Ecseg.

KELFCSÉNYPUSZTA
SÁTOROZÓHELY, Kastély közelében, Rendelhető: Magyaránadori Állami Gazdaság 2654.

NAGYMEZŐPUSZTA (Ecseg)
GYERMEKTÁBOR, rendelhető: Pásztor Tanács VB. GAMESZ 3060 Szabadság u. 46.

NYIRJUS (Balassagyarmat)
IFJÚSÁGI TÁBOR, telefon: 385. Rendelhető: Express Utazási Iroda, 3100 Salgótarján, Mérleg u. 5., telefon: 32/10-757 vagy 10-799.

RÁRÓSPUSZTA (Litke)
IFJÚSÁGI TÁBOR (időszaki), Ny.: V. – VI. hó és IX. – X. hó. Rendelhető: Express Utazási Iroda, 3100 Salgótarján, Mérleg u. 5., telefon: 32/10-757 vagy 10-799.

VÁC
MUNKÁSSZÁLLÁS DCM (2. sz. főút 37. kilométerénél), Rendelhető: IBUSZ, Vác, Széchenyi u. 4-6. Pf. 262., telefon: 12-011 vagy 13-011.

VENDÉGSZOBA, MÁV állomás lak-tanyaépület, Rendelhető: Állomásfőnökség.

(folytatjuk)

VEGYSZERMENTESEN

A Közösségfejlesztők Egyesületét létrehozó maroknyi csoport éppen arra szerveződött, hogy megnyissa e bányát az ország különböző helyein élő, gondolkodó, cselekvő, a változtathatatlanak mondottba bele nem törődő emberek segítségével, felszínre hozva a jót az emberi közösségekből. Ez a lelkes társaság tartott nemrég konferenciát – micsoda paradoxon – a közösségeket tönkresilyítő tanácsai rendszer egyik pünkösdfürdői üdülőjében, ahol magyar és külföldi vendégek részvételével az önkormányzati alapon működő vállalkozási formáktól a biogazdálkodásig számtalan társadalomfrissítő példát felsorakoztató műhelytalálkozóra került sor.

Ez a pénz nem Dél-Afrikába megy

Az ökológikus gondolkodás nem mond ellent az ökonomiának sem. Jó példa erre a nyugatnémet Ökobank működése, melyről a frankfurti Gabrielle Herbertet kérdeztem, aki a bank felügyelő tanácsának a tagja és egy öngazgatással foglalkozó nemzetközi kutatóintézet igazgatója.

– Az Ökobank gondolata onnan ered, hogy sok ember utasítja el, ha bankja a pénzt általa ellenőrizhetetlenül, mondjuk Dél-Afrikába vagy a nemzetközi fegyverüzletbe fekteti. A hetvenes években felmerült már a gondolat, hogy egy frankfurti csoport saját bankot alapít, amelyik általuk meghatározott célokra fordítja a tőkéjét. A megvalósítás azonban roppant nehéz volt, hiszen az NSZK bankszövetségének előírásai igazán nem ilyen elveket kívánnak támogatni. Amikor összegyűjtöttük a négy milliárd márkás letétet, a bankfelügyelet hatmilliót követelt, az úgymond nagyobb kockázat miatt. Ez is összejött, de akkor gyakorlott bankigazgatókat kellett keresni. Végre ez is sikerült, de akkor meg kiderült, hogy az elképzeléseik egyáltalán nem egyeznek a mi koncepciókkal.

– De hát egy bank végül is csakis üzleti alapon működhet...

– Így van, pénzt kell keresni és kölcsönözni. Csakhogy nem mindegy, hogyan. Mi takaréklevelet adunk ki, s az így befolyt pénzeket öngazgatási alapon szerveződő kisüzemek létesítésére, vállalkozni akaró nők hiteltámogatására, ökológikus energiaprogramokra, alternatív autókлуб életre hívására és hasonló célokra fordítjuk. A berakott pénzt persze egy-két év után vissza kell fizetnünk, sőt még kamatot is adunk rá, igaz, a szokásos 4-5 százalékból az ügyfeleink általában egy százalékról lemondanak, és ezt is a támogatott célokra fordítjuk.

– Sikeresek tudnak lenni ezzel az üzletpolitikával?

– Annak ellenére, hogy a hagyományos bankok először nevettek rajtunk, igen. A legtöbben csak egy százalék kamatról mondanak le, de akadnak, akik kamatmentesen is hajlandók berakni pénzüket. Az Ökobank forgalma egy év után 80 millió márka körül mozog. S míg mostanáig csak Frankfurtban és környékén hitelezhetünk, ez év végétől az ország többi részére is kiterjeszthetjük tevékenységünket.

Mint Angliában

A biokultúra hazai hívei hat és fél éve tömörültek először klubba, s mára több szakosztállyal és helyi csoporttal rendelkező, mintegy ezer tagot számláló országos egyesületként működnek.

– A biogazdálkodás több módszere közül a biodinamikus eljárás gyógynövénypreparátumokkal dolgozik – hangsúlyozza Mezei Ottóné, a húszas években kidolgozott módszert pártoló szakosztály vezetője.

– Az ilyen módon termelt áruk a nyugati piacokon a termékenység görög istennőjéről elnevezett Déméter védjegyével kerülnek forgalomba, s ez annál is találhatóbb, mivel e módszerrel a kizsigerelt föld visszakapja termékenységét. Ezt ma már idehaza is mind többen ismerik fel, bár ebben szerepe van annak, hogy a nyugati piacon egyre nehezebb eladni a vegyszerekkel kezelt és annak maradványaival teli mezőgazdasági termékeket.

– Kik az egyesület tagjai?

– Elsősorban kiskerttulajdonosok, akik saját családjuk egészségét védik a vegyszerektől.

– Mi a közös a biomódszerek között?

– Mindegyikben közös a könnyen oldódó műtrágyák és a szintetikus növényvédő szerek tilalma, valamint a trágya visszajuttatásán alapuló humuszgazdálkodás. A különbség a trágyakezelésben és a talajművelési eljárásokban van.

– A biogazdálkodás ellenzői a módszert alkalmatlannak ítélik a nagytáblás művelésben.

– Való igaz. Mi sövényekkel vagy fasorokkal azonnal felosztanánk a táblákat, ahogy ez Angliában évszázadok óta egészen kiválóan működik, és a rendszer a magyarországinál jóval nagyobb termésátlagokat produkál.

Biobudi és szélkerék

Ökotópia nem igazi ország. Bár van pénze, az öku, vannak lakói, területe, szintársulata és sok más, az államalapításhoz elengedhetetlenül szükséges kelléke. Mégsem szerepel sem az atlaszokban, sem a földrajzkönyvekben. S nem csak azért, mert idén augusztus elején alakul majd meg és már három héttel később meg is szűnik. Ez minden igazi állammal előfordulhat. Ökotópia nem ezért különleges. Hanem azért, mert talán a világ egyetlen olyan országa, amelynek legfőbb törekvése, hogy ne szennyezze a környezetet, sőt lakóit is arra okitsa, miként lehet úgy élni, hogy a lehető legkevésbé tegyék tönkre világnukat.

Mert Ökotópia nem igazi ország. Csak olyan játék. Egy nyári tábor, amelyet a European Youth Forest Aciton (EYFA), az Európa Fiataljai az Erdőkért mozgalom szervez.

Az EYFA 1986-ban alakult. Európa szinte minden országában működik tag-szervezete. Legfőbb törekvései: csökkenteni a légszennyezést, küzdeni az atomenergia használata ellen, mindent megtenni az erdők védelméért, a mezőgazdaságban környezetbarát módszereket elterjeszteni és elérni, hogy csökkenjen a freongáz kibocsátása. A szervezet nyári táborának, az Ökotópiának egyik szerve-

zőjét, Móra Veronikát kérdeztük, milyen is lesz ez a nyári miniállam.

– Szeretnénk megmutatni és megtanulni, miként lehet környezetbarát módon élni. Úgynevezett alternatív energiákat használunk. Szélkerék termeli az áramot, és napelemek melegítik a fürdővizet. Biotermékeket és vegetáriánus ételeket eszünk.

– Csak nem környezetszennyező dolog pörköltet ebédelni?

– Mindenesetre a növényi táplálék fogyasztásának több előnye létezik. Például az, hogy adott területen termelt növényből sokkal többen lakhatnak jól, mint ha ezeket a növényeket megetetjük állatokkal és azok húsát találjuk föl. Másrészt az állatokat rengeteg mesterséges hormonnal tömik, ami nem túl egészséges az embernek sem. Persze aki főlvágotat szeret reggelizni, az megetheti. A tábor büféjében mindent lehet kapni majd ökuért, vagyis a pénzünkért.

– Milyen most az öku-forint átváltási kurzusa?

– Tavaly, amikor az NSZK-ban rendezték a tábori, akkor egy öku egy nyugatnémet márkát ért, de mi magyarok tizenegy forintért hozzájuthattunk már, pusztán emberbaráti okokból.

– Miként zajlik majd az élet Ökotópiában?

– Mindent szabad, semmi nem tilos. Mi ajánlunk programokat, érdekes előadaso-

kat, ám ha valaki úgy találja, ő valami érdekesebbet tud mondani, akkor semmi akadályja ennek. Szervezünk kirándulásokat, kézműves tanfolyamokat, este táncházat, színházat... Legalább hatszáz embert várunk, 25-30 országból, sok múlik majd a résztvevőkön, mit találnak ki.

– Tényleg, hol lehet hatszáz embernek környezetbarát módon államot alapítani?

– Bugac környékén vett az Ifjúsági Környezetvédelmi Szövetség egy tanyát. E körül építjük fel a sátorvárost.

– A tábor tippeket fog adni, rendben, de én hiába szeretnék otthon egy környezetkímélő szélkereket felszerelni...

– De aki most házat épít, az esetleg fontolgathat valami ilyesmit. Persze aki lakótelepen él, annak hiába mondjuk, nekik viszont az lehet érdekes, melyik szappan a környezetkímélő.

– Ökotópia, térképe szerint, még igazi biotoalettel is büszkélkedhet. Csak az a baj, fogalmam sincs, mi az a biotoalett.

– Ezt sajnos én sem tudom. A fölszerelést külföldről kapjuk.

Lehet, hogy a közönséges budi az már biobudi? Mert akkor én sejtem, hogy az valójában milyen. De majd aki elutazik, az megtudja, mert Ökotópiába mindenki kap beutazási engedélyt. Csak jelentkeznie kell Móra Veronikánál (Bp. 1024 Lövőház u. 19.), és már csomagolhat is. d.

ÜZLETET AJÁNLUNK!

Fiatal, gyorslábú rikkancsokat keresünk, akik részt vennének a 424 terjesztésében.

Száz eladott példány után akár ötszáz forintot is zsebre tehetsz!

Állandó kereseti lehetőség, stabil zsebpénz.

Érdeklődés, jelentkezés: a 141-0840/21-74-es telefonszámon, illetve a CHARTA Kft, 1145 Budapest, Amerikai út 96. levélcímen.

Charta Gyorsfutár Szolgálat

Egy pszichiáter kalandjai

Törékeny Laci balladája

Sorozatunkban a sokat látott lélekgyógyász egy-egy esetét írja le, mellékelve a történet tanulságait is. A dolog pikantériája éppen az esetek köznapisága. Saját agylövéseink bukkannak fel ezekben az esetekben. S ha szeretnénk is olykor nyavalyáinkat teljesen egyedinek és mulaszthatatlannak hinni, csalódnunk kell: az ember igenis barkácsolható. Néha még házilag is. S a segítség se szegény. Szerzőnk arra is vállalkozik, hogy a 424 címén a nevére érkező levelekre a lap hasábjain válaszol.

Tizenhat éves volt Törékeny Laci, amikor anyja megengedte neki, hogy barátával együtt ünnepeljék a születésnapját. Az anyja új barátjával vidékre utazott.

Csak két nap múlva érkezett meg. Amikor belépett az ajtón, Laci anyja nem akart hinni a szemének; a lakás feldőlvén, a bútorok összetörve, a falakon szénnel, krétával festett hieroglifák, összetört üvegek...

Laci az iskolában négyes tanuló volt. Óvodába, napközibe is járt: anyja szerint erre minden rendes gyereknek szüksége van. Laci csak a lárma emlékezett. Ma sem érti, hogyan tudják egyesek jól érezni magukat, ha körülöttük mindenki üvöltözik. Gyakran álmódzott arról, ha felnő, falun fog élni. Az erdő szélén, ahol csönd van.

Legelső emléke hároméves kora körül való: a szomszéd kertben megsimogatott egy kutyát. Az anyja jól elverte, és azt mondta, soha többet ne simogasson kutyát, mert beteg lesz tőle.

Négy évvel idősebb bátyja volt mindig a családban az „erős”, az „okos”, a

„nagy”. Ő a „kicsi”, a „csenevész”, a „gyenge”.

Nagyszülei sokat vitték kirándulni a budai hegyekbe. A Disznófő környékéről még ma is sokat álmodik.

Az anyja nem akart második gyermeket. Amikor teherbe esett másodszor is, jelentkezett az abortusz-bizottságnál. Ekkor azonban az egész nagy család harcba szállt Laci életéért. Mind a négy nagyszülő felsorakozott, és szabályosan megszarolták Laci anyját, aki végül engedett, és megszülette Törékeny Lászlót.

Apja orvos. Abból a fajtából, aki úgy használja a munkát, ahogy az alkoholisták az alkoholt. Más szóval: „betegközpontú” orvos. Azaz: több időt tölt a betegeivel, mint a családjával. Még pontosabban: nincs helye igazán a családban.

Kevés róla a korai emlék. A hangjára Laci vissza sem tudott emlékezni. Talán soha nem nyitotta ki a száját. Az anyja annál inkább. „Az anyám igen zsémbes teremtés volt. Apámmal is és velünk is

sokat ordított. Csak tudnám, mi baja volt a férfakkal...”

Utoljára akkor verte meg az anyja, amikor nyolcadikban elmondta neki, hogy nem akar gimnáziumba menni. Az anyja teljesen kiborult. „Az én fiam nem lesz ipari tanuló”, mondta. Ráparancsolt, hogy változtassa meg a véleményét.

Ekkor két napig nem ment haza. Csavargott. Végül gimnáziumba iratták. Az első osztályt még elvégezte, de a másodikból már kimaradt. Az anyja azzal fenyegette meg, hogy intézetbe zárítja. „Bezzeg a bátyád... ő el tudta végezni a gimnáziumot...”

Törékeny Laci tizenöt éves volt, amikor megismerkedett Máriával. Mária vagány, csinos lány volt. Ő volt az első nő Laci életében (de nem ő volt az első Mária életében). Mária merész, „felvilágosult” lány volt. Nem voltak fölösleges előítéletei. Merészen szeretkezett, merészen vállalta a veszélyes helyzeteket is. Laci Máriával mindent kipróbált, amit két fiatal együtt kipróbálhat.

Eleinte csak a „füvet” és a szipózást, majd amikor Mária Kőbányán megismerkedett egy kamionsofőrrel, és hosszabb távú üzletet kötött vele (egy lefekvés = egy adag heroin), akkor már alkalmanként megízlelték az injekciózást is. Legtöbbször ketten, néha Mária barátjának, Klárával.

Később rájöttek, hogy a „drága” heroinnál olcsóbb a mákból kisajtolt ópium... Tizenöt éves kora körül Laci szülei elváltak. „Nem sok közöttük volt egymáshoz, csodálom, hogy ilyen sokáig tudtak élni egy fedél alatt”, mondja erről. Valószínűleg a két gyermek kapcsolta őket össze. Apja hamarosan elköltözött otthonról. „Lélekben úgysem volt otthon szinte soha”, teszi hozzá.

Tizenhat éves korában Laci már „profi narkós” volt. Tudta, hogy mit hogyan lehet, hol és mikor beszerezni, ismerte az adagolás „művészetét”, birtokában volt a „NAGY TECHNOLÓGIÁNAK”.

Olyannyira, hogy szerencséjére soha nem volt dolga a rendőrséggel. Ekkor került sor arra a bizonyos, az anyja számára elfelejtethetetlen születésnapjára. Laci anyja ekkor tudta meg, hogy a fia nem „ipari tanuló”, hanem „narkós”. KÁBITÓSZERES. Csupa nagybetűvel.

A gyermekére addig tulajdonképpen ügyet sem vető asszony nagy lelki krízisen esett át. Mindenért saját magát okolta. Több napos lázas és álmatlan gyötrődés után Laci anyja elment egy pszichiáterhez (hozzám). A pszichiáter (én) azt tanácsolta neki, hogy egy darabig ne Lacialal törődjön, hanem gondolja át újra az életét. Az anyja vállalta a pszichoterápiát.

Törékeny Laci visszakapta, pontosabban: megkapta az anyját. Alig múlt tizenhat éves. Máriával való kapcsolata

megszakadt, elkezdett karatézni. A karate-csoportban sikereket ér el.

Estin elvégzi a gimnáziumot.

Törékeny Laci történetének tanulságai:

1. A kábítószerprobléma elsődleges oka az agresszív, szeretetet adni nem tudó anya volt.

2. Az első igazi anyja Laci életében Mária volt, aki a maga módján, deviánsan is jobban szerette Lacit, jobban odafigyelt rá, mint az anyja.

3. Laci „öcsi-pozícióban” volt, ebből folyton ki akart törni, de csak egyetlen (hibás) lehetősége volt: a narkózis.

Minél jobban fel akart nőni az öcsi-szerepből a báty-szerepbe, annál „öcsibbé” vált.

4. Az apa szabályos munka-alkoholista. Ez gyakori a narkománok apjánál. Ez legtöbbször abban nyilvánul meg, hogy az apa nincs jelen a család életében, kimarad a fontos döntésekből, nem mutat jellegzetes, követésre alkalmas mintákat. Kerüli a konfliktusokat, egyértelműen aláveti magát a domináns anyának.

5. A narkózis kezdete arra az időre esik, amikor a szülők válási konfliktusa nagymértékben igénybe veszi őket, és feltehetően ekkor van a legkevésbé módjuk arra, hogy odafigyeljenek Lacira.

6. Szerencsére (sajnos, ritkán van így): Laci anyja rövid idő alatt BELÁTÁS-HOZ jutott. Mint akinek hályog esett le a szeméről, és rádöbbenve arra, hogy mi mindent nem vett észre élete fontos történéseiből, mohón, büntudattal és a szeretet új formáit gyakorolva alkotta újra fiával való kapcsolatát.

Ez a viselkedés emlékeztet Bertolucci Hold című filmjének hősnőjére, aki operatőreket szervezi újjá életét fia gyógyulása érdekében.

7. Lacinak gyakorlatilag nem volt szüksége pszichiátriai kezelésre. Anyára volt szüksége, minden ideg-szállával erre vágyott, és végül megkapta anyját.

8. A nagy kérdés azonban az, hogy ebben a nagy egymásra találásban mindketten képesek maradnak-e arra, hogy megőrizték autonómiájukat. Nem alakul-e ki olyan szoros szimbiózis, amely új veszélyek forrásává válik. Le tudnak-e majd válni egymásról: az anya képes lesz-e tartós partnerkapcsolatot kialakítani, Laci alkalmassá válik-e mély érzelmi kapcsolatra az anyján kívül is.

9. Törékeny Laci balladájának a vége nem szomorú, sőt feltűnően biztató. Lelket önthet azokba, akik nem hisznek az emberi viselkedés változásában, a szeretet erejében, az újrakezdésben. Mint pszichiáter tanúsítom, hogy nagy, megrázó példái vannak a megújulásnak. Törékeny Laci balladája tehát a megújulás balladája.

Dr. Gerevich József

SZENVEDÉLYNAPOK VÁCOTT

Már hírt adtunk róla a 424-ben, hogy KI-ÚT címmel háromnapos rendezvény lesz Vácott, április 24–26. között. A helyi kezdeményezés időközben országos méretűvé nőtt.

24-én délelőtt SZABÓ JÁNOS EMLÉKÜLÉS lesz, amelynek során jeles pszichológusok, szociológusok, gyógy-pedagógusok és teológusok tartanak előadásokat az alkohol- és drogproblémákról, kezelési tapasztalatokról. Szabó János katolikus lelkész két éve halt meg. Megszállottan segítette a narkósokat. A katolikus szertartás szolgálat élén példát adott az önzetlen, tiszta és „laikus” emberségre.

A szakmai konferenciát dr. Veér András nyitja meg, az Orvosi Kamará elnöke. Ezenkívül Czelizel Endre tart nagy érdeklődésre számot tartó ismeretterjesztő előadást a Szenvedélybetegség és az utódok címmel. Kondor Katalin újságíró vezeti azt a

kerekasztal-beszélgetést 24-én 17 órakor, amelynek során a váci orvosok, lelkészek és pedagógusok számolnak be a váci alkohol- és droghelyzetről. A fiataloknak DROGELLENES KONCERT: 24-én 19 órakor. Peremartoni Krisztina is fellép CSODÁK ÉS FURCSASÁGOK című produkciójával.

Váci tanulók adnak elő alkohol- és drogtémájú színpadi előadásokat 25-én 17 órakor. Ugyancsak ebben az időben Tölgyes Tamás pszicháter „ÖNISMERET ÉS EGYMÁS MEGISMERÉSE” címmel mentálhigiénés foglalkozást tart. A programok a Madách Imre Művelődési Központban lesznek.

26-án a Pokolszigeti Ifjúsági táborban Násfay Gábor vezet játékos vetélkedőt a fiataloknak sok jutalomért. A václak minden érdeklődőt szeretettel várnak.

„Aki e köre esik...”

Reisinger János irodalomtörténész A biblia és az irodalom címmel előadás-sorozatot tart az ELTE Természettudományi Kar Ságvári-termében, az országszer- te ismert „Gólyavár”-ban kéthetente, kedden, 17.30-kor. Április 10-én a Biblia egyik középponti jelképéről lesz szó, a Genezistől, a Zsoltárokon és Ésaiaison át az Evangéliumokig és az apostoli levelekig. Ezenkívül a Jézus-életrajzok irodalmi értéke is elemzés tárgya lesz (Strauss, Renan, Schweitzer, Mauriac, Papini, Daniél-Rops).

Nemzetközi konferencia kezdődik Ráckeven

Ernst Servais kezdeményezésére ezen a héten háromnapos konferencia kezdődik a ráckevei Savoyai-kastélyban. A konferencián iskolai tanárok, iskolaigazgatók, narkológus orvosok és szülők vesznek részt Belgiumból, Lengyelországból, Luxemburgból, Nyugat-Németországból és Magyarországról. A magyar színeket a Nemzeti Egységvédelmi Intézet Drogprogramja és a szegedi drog-ambulancia iskolai megelőzési csoportja képviseli. Ezenkívül olyan pedagógusok is részt vesznek a konferencián, akik hamarosan szeretnék drogmelegelőzési programot indítani diákjaik körében.

A külföldiek a Szociális és Egészségügyi Minisztérium vendégei. A konferencia része annak a nemzetközi együttműködési szerződésnek, amelyet Belgium és Magyarország kötött tavaly ősszel.

Megrendelőlap

Megrendelem a 424 című lapot példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe (város, község, kerület):

(utca, tér, lakótelep):

(emelet, ajtó):

Írányítószám:

Előfizetési díj egy évre: 780 Ft, negyedévre 195 Ft.

Az előfizetési díjat a részemre küldendő átutalási postautalványon egyenlitem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítve az alábbi címre kérjük feladni: Hírlap-előfizetési és Lapellátási Iroda, Budapest 1900.

KATOLIKUS LEFKISEGÉLY telefonszolgálat
142-7762. Minden csütörtök és vasárnap este 10-11-ig
másnap reggelig.

ISMERKEDES és fiatalok levelezőszolgálat
(fényképes levelekkel): SZIV-SZORÍTÓ Eszter-
gom 2500 Pf. 135

AIDS-szűrés név nélkül. Információ a 166-
9283-as telefonszámon.

HOMOSZEXUÁLISOK Országos Egyesülete:
1387 Budapest, Pf. 22. Telefon (este): 141-4315.

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár KÖZHASZNÚ
INFORMÁCIÓS SZOLGÁLTATA 118-2934 vagy
118-2050.

ALKOHOLELVONÓ: Budapest, XIII. ker.,
Róbert Károly krt. 82-84. (kórház). Telefon:
129-8200.

ÖNSEGÍTŐ (egészségvédelmi) Közösségek In-
formációs csoportja. (Szervezést és működést se-
git.) 112-5020 vagy 132-7388

Csökkent munkaképességűek, rokkantnyugdíja-
sok, öregségi nyugdíjasok MUNKAKÖZVEETŐ -
JE: VII. ker. Baross u. 127. Nyitva: hétfőtől
péntekig 8-12 óráig. Vezető: Lovász Margit.

IFJÚSÁGI MUNKAVALLALÁSI TANÁCSADÓ
XI. ker. Bicskei u. 6. Telefon: 166-8835 vagy
166-8846. Nyitva: hétfő (14-19 óráig), szerda
(8-16 óráig), péntek (8-12 óráig)

A FIATAL HAJLÉKTALANOKNAK SZANT
KINÓTT MELEG RUHÁKAT (esetleg hálózás-
kokat) a következő címre kérni küldeni. (Utcai
gondozószolgálat a Gyivi címén) Budapest, VIII.
ker. Kállai Éva u. 9-11

ERDÉLYI MAGYAROK EGYESÜLETE: Bu-
dapest, V. ker. Molnár u. 9. Telefon: 118-6769.
Ügyfélfogadás: minden csütörtökön 18-21 óráig

Jogi, hatalmi VISSZÁÉLESEKRE BUKKANVA
keresse a Kontroll Ligát! Címünk: 2151 Fő Pf. 50.

A MUNKAKÉPTELENEKET, ÖREGÉKET
étellel is ellátják a Vajdahunyad utcai menhe-
lyen (Budapest, VIII. ker. Vajdahunyad u. 3.)

Ingyenes GERINC- ÉS CSÍPŐVIZSGÁLAT
gyerekeknek: Budapest, II. ker. Pusztaszeri út
42/a. Telefon: 115-6639 délutánonként.

A NÉVTELEN ALKOHOLISTÁK első cso-
portja csütörtökönként találkozik 18 órától a
XII. Kiss János altábornagy utca 34. szám
alatt. Nyitott nap (nem alkoholisták érdeklődők
számára) minden hónap első csütörtöke

Plus Magyarországi HIV-POZITÍVOKAT Sege-
lyező Egyesület a László Kórházban alakult. A
HIV szeropozitíveket (fertőzöttet) segítő rend-
szeres segítséggel. lakhatási lehetőséggel. Adakozók-
nak az alábbi számla számot adták meg: Magyar
Hitelbank Szechenyi István Igazgatósága, Budapest,
Arany János u. 20. 202-8886-202-00412-0010.

Már szervezik a MAGYARORSZÁGI LEN-
GYEL KISEBBSÉG nemzetiségi szövetségét.
Levél cím: 1426. Pf. 44

FELKÉSZÜLÉS A SZÜLŐI HIVATÁSRA
címmel előadás és klubfoglalkozás minden csüt-
örtökön 16 órakor a III. kerület, Magyar utca
3. szám alatt a Vöröskereszt épületében.

"EGÉSZSÉG ALKOHOLELLENES KLUB" a
tudakozó művelődési házban minden csütörtök-
ön 5-7-ig

LELKI ELSŐSEGÉLY (éjjel-nappal): 122-
9600

KALLÓDÓ IFJÚSÁGOT MENTŐ MISSZIÓ
(reformátusok): 122-0306.

KERESSÜK azokat az ügyvédeket, akik sze-
gények képviseletét (a hatalommal vívott har-
cukban) ingyen vagy jelképes honoráért is
vállalják. (424 szerkesztőség)

KERESSÜK azokat a nyílt pályázatokat és
alapítványokat, amelyek velünk rokon hivatást
vállaltak. A 424 vállalja a hírverést.

Aki SZEGÉNYSÉGELETTEN HÉTVEGÉK-
RŐL, vagy más hasonló akcióról tud, kérjük
idejében értesítse a szerkesztőséget!

Keressük azokat a vállalatokat, illetve vállal-
kozókat, akik BORTÓNBÓL SZABADULTAKAT
IS ALKALMAZNAK. Ha van szálláslehetőség
- kerjük - azt is közöljék a szerkesztőséggel.

Aki INGYENKÖNYHÁKRÓL, ÉJJELI MŐ-
NEDEKHELYEKÉRŐL tud (az ország bármely
pontján), kérjük, értesítse a szerkesztőséget!

Minden olyan ÖNSEGÍTŐ CSOPORTOSU-
LÁS jelentkezését várja a 424, amely úgy tud-
ja, hogy valami egyedülállót csinál.

A szociálpolitikával kapcsolatos kérdéseire
a lap hasábjain válaszol Putnoki Katalin, ke-
rületi tanácsos (XIV. kerületi tanács). Írjon
a 424 címére!

Alapítvány VILÁGTALAN GYEREKEKÉRT
Számilaszámuk: OTP 218-98141-3762.

LELKI BETEGSÉGBEN szenvedők egyesüle-
te: 1281 Budapest 27 Pf. 1. Telefon: 176-
0922/134 mellék (Vargáné Ziegler Brigitta).

MAGAS VÉRNYOMÁSOSOK klubja: minden
szerdán délután háromkor a Pataky István Mű-
velődési Központban (Budapest, X. Pataky tér
7-14. Telefon: 157-0712).

TEKNÓSMENHELY: Budapest, XVIII. kerü-
let Kondor Béla sétány 8. Telefon: 158-8708,
158-8917.

LEÁNYANYAK segélyszolgálat: 111-4083.

KÖRNYEZETVÉDELMI Tájékoztató és Tan-
ácsadó Szolgálat Címük: Budapest, Kresz Gé-
za u. 44-46. Telefon: 149-7135, az állomáson
üzenetközvetítő is működik.

KERESD A MOZDONYOKAT!
KERESD A 424-ET!
Aki legalább tizenkét moz-
donyt visszaküldenek szerkesz-
tőségünknek, azok között
ajándéksomagot, hazai együt-
tesek koncertjegyeit, könyvet,
mozijegyeket sorsolunk ki.

Hirdetéseiket a 424 ingyen közli, amennyiben cse-
rét ajánlanak (gyermekruha, játék, magángyűjte-
mény stb.) vagy ingyenes szolgáltatást kínálnak.

SPORTSZERKÖLCSÖNZŐK

BUDAPEST ÉS PEST MEGYE
Ezermester Ifjúsági Kölcsonzó Le-
ányvállalat

- 1085 Budapest, József krt. 71. (sátor,
hátizsak, hálózás, gumimatrac, silcc)

- Óbudai Hajógyári-sziget (kajak, kenu, surf)

Sportlétesítmények Vállalat

- 1031 Budapest, Nanási út 97., telefon:
188-9303 (kerékpár, sporthajók)

- 1044 Budapest, Üdülő sor 7., telefon:
189-1114 (sporthajók)

- 1203 Budapest, Vízisport u. 34., tele-
fon: 147-8678 (sporthajók)

Diák Tours

- Budapest, Vörös Hadsereg útja 191.,
telefon: 133-3394. Központ postacím: 1396
Budapest, Pf. 62. (kerékpár, sporthajók)

ÉSZAK-DUNÁNTÚL

**Ezermester Ifjúsági Kölcsonzó Le-
ányvállalat**

- 9021 Győr, Kossuth L. u. 12., telefon:
96/13-426 (sporthajók is)

- 8000 Szekesfehervár, Janicsar u. 13.

- 2900 Komárom, Igmandi u. 54., tele-
fon: 547.

Vas Megyei Sportiroda

- 9701 Szombathely, Markusovszky u.
6., telefon: 94/12-498 (sátor, csónak)

Kerékpárkölcsonzás

az ország 17 pontján, előzetes megren-
delesre, MAV Tours, 9700 Szombathely,
Thököly u. 39., telefon: 94/11-498.

DÉL-DUNÁNTÚL

**Ezermester Ifjúsági Kölcsonzó Le-
ányvállalat**

- 7622 Pecs, Sarohin t. u. 3., tel: 72/23-199

- 7100 Szekszárd, Mészáros L. u. 3.,
telefon: 74/16-983.

Kerékpárkölcsonzás

a Balaton déli partjáról megrendelhető,
MAV Tours, 9701 Szombathely, Thököly
u. 39., telefon: 94/11-498.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

**Ezermester Ifjúsági Kölcsonzó Le-
ányvállalat**

- 3500 Salgotarjan, Lovász J. u. 3.,
telefon: 32/11-544.

- 3525 Miskolc, Jókai u. 3., telefon:
46/88-692

Sporthajókölcsönzés (kajak-kenu)

- 3910 Tokaj, Rakóczi u. 5., telefon: 58.

- 3910 Tokaj, Bodrogkeresztúri u. 5.
(Diák Tours)

ALFÖLD

**Ezermester Ifjúsági Kölcsonzó Le-
ányvállalat**

A kistelepülések váltig hallgatnak. Pedig eredetileg tőlük kértük az elhagyott,
eladó (lakható vagy rendbehozható) házak címét. Kaptunk azonban néhány címet
az olvasóktól. Közöttük néhányan olyan árú házról is beszélnek, amennyi pénzt
mi még nem láttunk. Ezért a következőket ajánljuk: továbbra is ingyen tudósítunk
minden olyan ingatlanról, ami nem drágább negyed millió forintnál. Az ennél
drágábbak hírére azonban csak fizetett apróhirdetesként vesszük fel. (Nem
vonatkozik ez a megszorítás a kistelepülések önkormányzataira, ha a náluk
megszerezhető ingatlanokról bővebb listát közölnek.)

Félig-meddig KIÜRÜLT FALU 15 lakható háza várja gazdálkodni vágyó gazdát. Érdeklődni le-
velben: Nyári Pál, Tótótfalu, Petőfi u. 2.
Tótótfalu Barcs térségében van. Az épületek ára: 100-200 ezer forint között. (Alkudni lehet.)

KÜRTOSPUSZTÁN (Somogyfajsz közelében) 2 db üres ház vásárolható meg.
Irányár: 150 ezer forint/db. (Alkudni lehet.)
Érdeklődni levélben: Jóföldi Gábor, Kaposvár, Bartók Béla u. 15. (válaszboríték szükséges). Te-
lefon este 9 óráig: 82/14-974 számon. (Ő is tud a tótótfalu házakról, és szívesen ad felvilágosí-
tást.)

EGÉSZSÉG - ÉLETMÓD - EMBER

Április 6.: A Pataky István Művelődési
Központban 18 órakor *Török Szilveszter*
beszel fülünk titkairól.

Április 7.: TAPSI futás (3 és 5 km)
Környen. Információ: Sprint futókör, 2800
Tatabánya, Toth-Bucsoki u. 3., telefon:
34/13-538.

Április 7.: Kispajtas tura a Gerecsében.
Információ: 2800 Tatabánya, Toth-Bucsoki
u. 3., telefon: 34/13-538.

Április 8.: Túra Somoskőn. Informá-
ciót kérni a Nógrád Megyei Termé-
szetbarát Bizottságnál lehet, 3100
Salgotarjan, Vörös Hadsereg útja 14.,
telefon: 32/12-828.

Vendégségbe hívja Önt minden hétfőn
és szerdán a Dunaújvárosi Egészségkultúra
Ház (Petőfi liget 3.)

A házból lehetőség van fittségi vizsgá-
latra, életmód-tanácsadásra, autogén tré-
ningre, kínai gyógytornára, jógára.

HAVANNA KÖZÖSSÉGI HÁZ

Művészi torna
Felvételt hirdetünk április 3-án induló
tanfolyamunkra.

A foglalkozások célja: az esztetikus,
tancos mozgás, a művészi torna verseny-
zeshez szükséges testépítő gimnasztika és
a tökéletes kéziszerteknika elsajátítása.

A tehetséges gyerekeket atrányítjuk a
ritmikus sportgimnasztika versenysportba,
az Allami Balettintézetbe, illetve más tan-
cos pályára.

A foglalkozások időpontja: kedd-csütör-
tök 18-19.30 óráig.
Havi tandíj: 300 Ft.

Jelentkezés időpontja: április 3-án kedd,
18 óra. N. Forró Ildiko szakdolgozó.

A tanfolyamra általános iskolás koru
lányok jelentkezését várjuk. A jelentkezők a
felvetelre tornaruhát hozzanak magukkal!

Közgazdasági tanfolyam
Ügyviteli, titkárnői teendők ellátáshoz.

1. csoport: április 10-től minden kedden
és csütörtökön délelőtt 9-11 óráig.

2. csoport: április 12-től minden csütör-
tökön és pénteken délután 16-18 óráig.

Jelentkezés és részletes információ -
tandíj, tematika, időtartam ügyében -
Budai Gábornál a 158-8708 vagy 158-
8917-es telefonon.

Tűzománc
Április 1-től, folyamatos jelentkezéssel
indul a szakkör.

Minden szerdán, 18.00-20.30 óráig.
Részvételi díj: 600 Ft/fő.
Jó lehetőség arra, hogy az elkészített
alkotásokkal - melyek egy része a hallgatók
tulajdona lesz - szeretteit megajándékozza!

Alapítvány

A Jászfelsőszentgyörgyi Vöröskereszt-
alapszervezet és a tápiószecsői katonafia-
talok által két éve 600 000 forintos
alaptőkével alapított S. O. S. Alapítvány
kuratóriuma a mozgássérültek megsegíté-
sére felhívással fordul minden magyar és
külföldi állampolgárhoz, intézményhez,
hogy támogassa és segítse alapítványuk
cékitűzéseinek megvalósítását. Olyan moz-
gássérült gyermekek és fiatalok külföldi

gyógykezelésével foglalkoznak, akik ide-
haza nem kapnak segítséget, a családjuk
nem tudja megoldani külföldi gyógykezelé-
tésüket.

A pénzügyi támogatásokat a következő címre
várják: „Segítetek 451-98328-120009”
Takarékszövetkezet, 5126 Jászfényszaru.

Kérésre postautalványt küldenek. Cím:
S.O.S. Alapítvány, 5111 Jászfelsőszent-
györgy Pf. 1., telefon: 16.

TÁMASZ Alapítvány

A TÁMASZ Alapítvány által az állami gondozásból kikerült fiatalok részére kiírt
ösztöndíjpályázatra tíz személy küldte be jelentkezését. Az alapítvány kuratóriuma
valamennyi pályázó kérését megalapozottnak ítélte meg, és úgy döntött, hogy szemé-
lyenként havi 2000-4000 Ft ösztöndíjtámogatásban részesíti őket.

A pályázók minimum 8 hónapig, de minden esetben középiskolai, illetve egyetemi
tanulmányaik befejezéséig részesülnek az ösztöndíjtámogatásban.

A TÁMASZ Alapítvány működését az eddig beérkezett pénzbeli adományok tették
lehetővé. Az alapítványt a következők támogatták eddig: Állami Biztosító, IBUSZ,
Fővárosi Tanács Ifjúsági Bizottsága, FERROGLOBUS, Növényolajipari Vállalat, Hegyi-
sport Club, XII. kerületi Tanács.

A TÁMASZ Alapítvány kuratóriuma Bp. V., Városház u. 9-11.

- 5600 Békéscsaba, Lenin u. 16., telefon:
66/26-709.

- 4024 Debrecen, Szechenyi u. 1., tele-
fon: 52 15-447.

- Szanazug, Körös-tabor, telefon. 66/62-
348 (csak sporthajók).

- 6720 Szeged, Arany J. u. 1., telefon:
62/13-086 (sporthajók is).

- 5000 Szolnok, Sagvari krt. 32., telefon:
56/39-202 (sporthajók is).

- 3910 Tokaj, Rakóczi u. 5. (csak
sporthajók).

Diák Tours

- 3910 Tokaj, Bodrogkeresztúri u. 5.
(csak sporthajók).

Alternatíva Közművelődési Egyesület

- 5401 Mezőtúr, Pf. 67. (hátizsak, háló-
zsak, kerékpár, sátor).

Békés Megyei Természetbarát Bizottság

- 5600 Békéscsaba, Micsurin u. 3.,
telefon: 66/22-299 (hálózás, sporthajó,
kerékpár).

Fekete Lyuk

Április 4., 19 óra: Kis Generáció

Április 5., 19 óra: Garden-party

Április 6., 19 óra: Moszkva tér,
Anyatök, Kihajolni veszélyes, Üllői
Úti Fuck, Placidy, Tankcsapda, Bos-
ton Klinika, Biztonsági Tanács

Április 7., 19 óra: K. G. S. T., So-
ma-Show, Pánik Szalon, Egyesült Is-
tenek, Lacht el Bachtar, Korom és
Mez, Rituális Rémtettek, Kontra-
punkt, Irgalmatlan növények.

Szociális fogyókúra

Elmúlt év november harmincadikán szabadultam a börtönből, jó magaviseletem miatt fogházas harmaddal. Szabadulásom előtt már tudomásomra jutott, hogy mint rokkantnyugdíjas – a módosított jogszabály alapján – a büntetés ideje alatt is jogosult vagyok az ellátásra, persze egy kérelmet azért küldeni kell a nyugdíjfolyósítónak, hogy igényt tartok az ellátásra. Ez bizonyára azért kell, mert lehet, hogy bent a rács mögött annyira megszedtem magam, hogy a későbbiekben már nem is tartok igényt a nyugellátásra.

Nekem sem a kávéfőzés, sem az egyéb üzletelés nem hozott annyit az eltöltött húsz hónap alatt, hogy a továbbiakban tokepénzes magánzóként éljek, így megírtam a kérelmet 1989. januárban. Leírtam: kérem a nyugdíjamat, mert otthon a lakásrészletet a távollétem alatt is fizetni kell, és különben is a pénz mindig jól jön. Vártam egy keveset, majd négy hónap elteltével megismételtem sirámaimat, és vártam. Az intézet által váratlan gyorsasággal kilenc hónappal később válaszolt. Na nem pénzt küldtek! Megírták, nem áll módjukban elvált feleségem címére folyósítani a pénzt. Dicséretes, hogy így vigyáznak a pénzemre, de a folyósítást én kértem, tehát a kockázat is az enyém. Arról nem is beszélve, hogy nem vagyunk elválva, de mint később kiderült, ezek a tények nem számítanak ennél a nagy hatalmú intézetnél. Tehát szerintük aki börtönben van, az elvált és kész. Írták, csak akkor fizetnek, ha szabadultam, és beküldtem a szabadulólevelem másolatát. December elején – épp hogy hazaértem – rohanok a postára, ajánlott levélben értesítem a nagy hatalmú az örömhírről, szabad vagyok, lehet fizetni, itt a másolat feketével fehéren. A mellékelt levélben kérem a gyors intézkedést, mert mint az a szabadulólevélen is látható, öt-ezer forinttal szabadultam, van négy gyermekem, és rengeteg fizetnivalóm. A nagy hatalmú megértő, nemhiába szociális jellegű intézmény.

Már január 29-i dátummal válaszolnak, hogy minden rendben, küldik a pénzt. Igaz, a levelet február hatodikán kaptam meg, tehát több mint két hónappal az általam küldött kérelem és szabadulólevél elküldése után. Az, hogy miről éltem ez alatt az idő alatt, az nem érdekli a nagy hatalmú. Börtönből jött a koma, törjön be, lopjon vagy találjon ki valamit, ennyi dörzsöltség csak ragadt rá. Persze pénz akkor sem jött, csak a levél. Abban pedig más is volt írva.

Járandósága ennyi és ennyi, de levonunk ennyit és ennyit. Számolok: az éppen hatvanöt százalék, mármint a levonás. Sekélyes jogi ismereteim szerint törvénytelen, arról nem is beszélve, hogy az egyik levonás lakásépítési támogatás tartozás előző munkahelyemnek, ahonnan autóbalesetem után nyugdíjba mentem. A letiltás 1987-es keltezésű. Közben havi részletekben már ki is lett fizetve – immár két éve –, erre most letiltják. Lesem a postást, pénz sehol. Levél a nagy hatalmú vezetőjének és az egészségügyi miniszternek. Válasz semmi. Mivel előző feleségem feljelentéssel fenyeget az elmaradt gyermektartásdíj miatt, bennem pedig élénken élnek a rács mögötti napok, félek. Irány az ügyészség, panasz be. Nincs gond, mondja kedvesen az ügyész, ez a cég nekünk se válaszol, de ne féljék, nem csukhatnak be, mert nem én vagyok a hibás. Nyugodt vagyok, már február huszadika, ennem nincs mit. Óriási gondolat: éhségstrájkba kezdek. Tuti, hogy nem tudok csalni, ha csak meg nem eszem valamelyik gyereket. Feleségem és a haverom lebeszél, ne hülyéskedjek, majd ők segítenek. Nagy nap: levél a társadalombiztosítástól. Február huszonkettedikén felülvizsgálaton kell részt vennem, fennáll-e még a jogosultságom. Először sírok, majd nevetek, utána ki akarok ugrani az ablakon, tizedik emeleten lakom. Húsz-havi nyugdíjammal tartoznak, leveleimre nem válaszolnak, és arra kíváncsiak, bírom-e még. Már nem sokáig. Elmegyek a felülvizsgálatra, harminchét kilót fogytam az előző vizsgálat óta. Ez feltűnik, kérdezik az okát, nem merem megmondani, hogy éhezem, egy szociális intézmény jóvoltából. Amennyiben elárulom, hogy éhezem, kórházba utalnak, nekem pedig elegendő van a bezártságból. A vizsgálat eredménye nem lehet vitás, állapotom nem változott. Tehát továbbra is jogosult vagyok az ellátásra, azaz csak lennék, ha lenne ellátás. Új ötlet. Telefon. A rádióban hallottam egy számot, felhívom. Kedves hangon jelentkezik a nagy hatalmú. Mondom, mi a helyzet. Rendben, mondja a kedves hang, szíveskedjen mondani a törzsszámát, puff, nincs nálam. Ne haragudjon, mentegetőzöm, mondok a nevem, az adataimat, személyi számom, de azt az egyet nem tudom most mondani. Sajnálkozik a kedves hang, és elárul egy mindent megmagyarázó titkot. Ne fáradjak más adatokkal, ott van egy számom, s az az egyetlen fontos szám.

LEVELET VÁR:

Salló Hajnalka (a tini), Kínai Attila (narkósügyek),
"Péter" (homoszexuális ügyek), Makai Petra (szekták),
Báthori Erzsébet (menekültügyek),
Házi Magdolna (rokkantügyek),
Sámson Sándor (börtönügyek)

Amnesztiát! AMNESZTIÁT!

De Igazit!

Felháborodva olvastuk a 424 március 13-ai számának egy névtelen által írott cikkét, mely Amnesztiát! Amnesztiát! címmel jelent meg. Nemcsak a feltételek kiszabásai háborítottak minket fel, hanem ha már feltételeket szab valaki más emberek sorsa felett, akkor legalább álljon ki a nyilvánosság elé, s ha nem is önmagával, de legalább az aláírásával.

Én Madarász János vagyok, s mintegy harminc elítélt és fogva tartott társammal megbeszélve írom ezt a levelet, akik közt több gyógyíthatatlan beteg is van, s jelenleg a tököli BV-kórházban töltjük kiszabott vagy még kiszabatlan időnket.

A kérésünk ugyanaz, mint névtelen levélírójunktól, hogy segítsék aláíráskampányunkat, de más kitételek mellett. Vagyis igazi amnesztiát szeretnénk, feltételek nélkül.

Tisztelt Szerkesztőség! Még annyit szeretnénk hozzáfűzni, hogy akik ezeket a törvényeket megalkották, és jelenleg is hatalmon vannak, ők viszont nagyobb bünt követtek el, úgy anyagiag-erkölcsileg a Nemzettel szemben, mint a jelenleg bent és szabadlábon lévő összes „bűnöző”. Ezért szeretnénk, ha már őket tetteikért felelősségre nem vonták, és jelenleg is gyakorolják a hatalmat, így a „bűnözők” joggal elvárják, hogy a jelenlegi urak önkritikát gyakoroljanak, és mivel részesei annak, hogy sok ember idekerült, így kérik az illetékes szerveket, hogy egy nagyon nagy arányú feltételek nélküli amnesztiát bocsássanak ki. Mert a becsületes életmódról papolnak, és ezért joggal bíznak az ő becsületükben, hogy kérésünket teljesítik.

Mi megindítjuk az aláírásgyűjtő kampányunkat, amit a maguk lapján keresztül szeretnénk továbbítani. Kérjük a 424 szerkesztőségét, segítsenek nekünk jogfosztottaknak, mivel mi intézkedni innen, sajnos, nem tudunk.

Megkérjük a 424 szerkesztőségét, hogy Amnesztiát! Amnesztiát! De Igazit! címmel segítse aláírásgyűjtő kampányunkat, mivel a börtönökből nem jutnak ki az ilyen levelek, amikben aláírásukat magukhoz eljuttatnák az emberek.

Ezért, ha mód és lehetőség van rá, megkérjük a lap szerkesztőségét, keressék fel személyesen börtöneinket aláírásainkért. Ez a levél is illegálisan jut ki.

28 aláírás

Ez csak öt zárka. A többivel nem tudunk érintkezni, csak szóban, úgy-hogy szóbeli aláírásukat küldik.

*

A 424 nem vállalkozik arra, hogy végiglátogassuk az ország összes börtönét és elítéltjét, hogy aláírásukat kérjük az amnesztiát követeléséhez. Már csak azért sem, mert nem feltétlenül értünk egyet egy korlátlan amnesztiával.

Ugyanakkor: miért éppen az elítéltek ne lenne joga kezdeményezni szabadulását? Ezért szívesen közvetítünk azok között, akik az aláírásgyűjtésre vállalkoznak. Együttal felkínáljuk hasábjainkat azoknak is, akik más véleményen vannak az amnesztiát kérdésében.

Hirtelen mindent megértek. A nagy hatalmú nem tudja, hogy léteznek emberek is, csak számok vannak, azok nem éhesek, nem öltözködnek, nem fizetnek tartásdíjat, nem fáznak, így egyszerű, és világos minden, egy szám vagyok. Hazarohanok, megbabonázva nézem a számot: 261-99437-4, tehát ez vagyok én. Vacak helyzet. A

börtönben is volt számom, de ott volt nevem is, meg az, hogy elítélt, itt csak a számok vannak. Az élet megy tovább, nem állunk meg. Volt feleségem figyelmeztet, az eddig rendszeresen fizetett tartásdíj nem érkezik már két hónapja. Ebből baj lehet. Mondom, nyugi, az ügyész szerint nincs baj. Én meg egy szám vagyok, azt pedig nem lehet becsukni.

Március 14.: csenget a postás, táviratilag megjött a nyugdíjam. A járandóság nem tudom mennyi, húszhavi az elmaradás, a kapott pénz sehogy sem stimmel. Nem merek hozzányúlani. Ugyanis levél most nem jött, s abból tudhatnám meg, mi a helyzet. Addig is várok. Tisztelettel:
261-99437-4

Drog-irodalom 6.

A beatgeneráció, megfogadva Aleister Crowley tanácsát, ott folytatta, ahol a nagy narkós elődök: Edgar Poe, Charles Baudelaire és a többiek abbahagyták. A II. világháború tudatosította igazán az emberiséggel egy fizikai elv, a sebesség új társadalmi jelentőségét. A polgári és népi demokráciák totalitarizmusa a sebesség alkalmazási tényezőjén múlik pro és kontra.

Nem véletlen az amerikai beat-mozgalom sebességkultusza, gondoljunk csak a korai motoros Marlon Brandóra vagy a Jack Kerouac által előszeretettel használt „gyorsító” tablettára, a Benzedrinre. Egyébként a beat-mozgalom Amerikában néhány fiatal író által kezdeményezett, a tudat szabad áramlását jazz-ritmusban rögzítő költői kalandként kezdődött. Gregory Corso, Allen Ginsberg, William Burroughs, Jack Kerouac neve kívánczik ide.

Bár Jack Kerouacot tekintik a beat-generáció atyjának, egy bizonyos száguldó örült, a nyughatatlan, gyors beszédű Neal Cassady (1920-1968) volt az, aki lázadva az egész világ ellen és a „megvilágosodást” keresve teremtette meg a beat-életstílust.

Többnyire ő a főhőse Kerouac könyveinek, ő az „Úton” Dean Moriartyja.

Cassady Denverben született. Elvált szülők gyermekeként tizenévesen indult neki az Amerikát átszelő utaknak, magát alkohollal és marijuanával porgetve be. 1947-ben találkozott felfedezőjével, Jack Kerouackal. Évekig elválaszthatatlanok voltak, mindenféle kábítószer kipróbáltak és töménytelen mennyiségű alkoholt megittak. Miközben szünet nélkül beszélgettek – ami Kerouac írói munkájának alapját tette ki.

Később elváltak útjaik, Neal Cassady egy másik íróhoz, Ken Kesey-hez csatlakozott, akinek LSD-kísérleti zenekarában, a „Merry Pranksters”-ben játszott.

Cassady mindig is megelőzte kortársait új kábítószeres élmények felkutatásában és kipróbálásában. Élete utolsó hónapjait Mexikóban töltötte egyre egzotikusabb bódulatok keresésével, ami végzetesnek bizonyult. Egyetlen saját kezűleg írt novellája maradt az utókorra. Emléke Kerouac könyveiben él tovább, példáját olyan üstökösök követik, mint James Dean és Cybulski.

Neal Cassady: Magnófelvétel 1947.:
„Édes és szépséges, ugye?... Óvatosan, ez az utolsó (marijuána) csikk, ember. Ez az utolsó slukk, ez a halhatatlan, óriási. Melyik a tokaji? Mind a három. Ez az, amit nekem adtál, hé? Minden bizonytal a legerősebb, de nem nyúltam hozzá. Nos, ez a slukk, ez

a halhatatlan slukk, egy rózsa néhány haldokló szirmának gyönyörű lelkeként pottyant bele a muskotályba, csak ő a tokaji, a tüzes tokaji, amint felhajtom folyékonyágában, kiforrottságában, ah, ah, minőség... mert tudod, nem lévén ingyenc típus...”

Kínai Attila

Új szolgáltatás

A „Péterhez” érkező levelek is azt bizonyítják, hogy főleg a vidéki homoszexuálisok kapcsolatteremtési lehetőségei tragikusak. A Lokál klub nekik túl messze van. A 424 ezért segít a levelezés útján való partnerkeresésben. A jelentkezők rövid bemutatkozását és igényeit jellegével közöljük a lapban. A jelgükre érkező leveleket pedig eljuttatjuk hozzájuk. (De, hogy senki se vádolhasson minket hátrányos megkülönböztetéssel, a heteroszexuálisok partnerkereső leveleit sem utasítjuk vissza.)

MOSOLYOGJ!

Amerikában szinte megállás nélkül mosolyognak az emberek. Magyarországon nem.

Rossz ez;
mert a savanykás, közönyös, komor arc nem sugall semmi jót, csupán pesszimizmust. S jó; mert nagyon csúnya a nikotintól megsárgult, szétálló, kiálló, mosatlan fogak látványa. Az előbbi miéjtjére talán lélekbúvárok tudnának választ adni, az utóbbi jelenségről dr. Greg István adjunktust kérdeztem.

- Az ásatásoknál talált őskövületek jelentős része fogakból áll. Mi az oka annak, hogy ma elég néhány év ahhoz, hogy fogaink tönkremenjenek, kieszenek?

- Két nagy fogászati népbetegség van, az egyik a fog kemény állományát megtámadó fugszuvasodás, a másik a foggybetegség, ami a köztudatban ínsorvadás néven szerepel. Mindkettőt baktériumok okozzák. Erre körülbelül harminc évvel ezelőtt jöttek rá, és ettől kezdve mind a kezelést, mind a megelőzést meg lehetett kezdeni.

Ez a folyamat a 60-as években az egyébként is jó népegészségügyi hagyományokkal rendelkező skandináv országokból indult el. Hihetetlenül széles körű megelőző programok bontakoztak ki. Ennek egyik eredménye, hogy napjainkban ott egy fogorvosra 750 páciens jut, az USA-ban ez a szám 1100, Magyarországon viszont 3000.

Az előbbi országokban a fogorvosok munkáját támogatták a szájhygiénikus szakemberek is, és így olyan mértékben javult a lakosság szájegészségügy-kultúrája - amibe beletartozik a fogmosástól a táplálkozásig é a fogpótlások minőségétől a rendszeres ellenőrzésig minden -, hogy radikálisan csökkent a szuvas fogú fiatalok és az ínyvérzéssel küszködő felnőttek aránya. Azt kell mondanom tehát, hogy a helyes fogmosással és a helyes táplálkozási gyakorlattal - ha ezt 6-10 éves korban megtanítjuk - hihetetlen mértékben lehet javítani a száj egészségügyi állapotát. Ehhez még hozzájárult a fluoroprogam is, ami Magyarországon sokat vitatott kérdés volt. Úgy tűnik, hogy ezeknek a programoknak a bevezetésével valami javulás nálunk is várható.

Napjainkra tehát oda jutott a skandináv fogászat, hogy már nincs szükség annyi fogorvosra, és sokuknak máshol kellett munka után nézni. Attól, hogy mi Magyarországon ide jutunk, sajnos nem kell félnünk, mert a prevenció programjaink igen kezdetlegesek, sem a szervezés, sem a mögötte álló pénzügyi fedezet nem olyan, mint Skandináviában.

- Ön három évig dolgozott a University of Connecticut alkalmazásában az USA-ban; mi az alapvető különbség az ottani és az itthoni fogorvoslás között?

- Amerikában fogorvosnak lenni bizonyos értelemben nehezebb, mint Magyarországon, mert a prevenció szemléletből fakadóan megkövetelik, hogy kifogástalan minőségű pótlásokat, koronákat és töméseket készítsen. Ezen a téren a 70-es, 80-as években szinte ugyanaz zajlott le a fogászatban, mint az elektronikában. Olyan minőségi követelményeket támasztanak a fogászattal szemben, hogy ennek csak a legjobban képzett szakemberek képesek eleget tenni. Amerikában rendkívül drága a fogászat, és az egészségügyi biztosítás sem olyan kiterjedt, mint Európában, ezért a legtöbb betegnek magának kell a sokszor 8-10 000 dolláros kezelést kifizetnie. Természetesen ha ezzel a legkisebb minőségi probléma merül fel, a fogorvosnak nemcsak a kárt kell megtérítenie, hanem - mivel az amerikai joggyakorlat a hazaival ellentétben elfogadja az erkölcsi kár fogalmát - a híd árának többszörösét kell kártérítésként megfizetni. A „maximumot kérem a pénzért”-elv ugyanúgy érvényesül a fogászatban, mint bármi másban. Az orvos tehát hihetetlen nagy pszichológiai stressz alatt áll, hogy mindig a legtökéletesebbet nyújtsa. Magyarországon elrejtő, hogy milyen pótlások készülnek, sok esetben még a jó nevű privát rendelőkben is. Ezt

sem amerikai, sem skandináv orvos nem engedheti meg magának, mert azt, aki rossz munkát végez, egyrészt az orvosi kamara kizárja, másrészt elveszti páciéntúráját.

Nekem körülbelül fél év kellett kinntartózkodásom során, mire átálltam az itthoni gyakorlathoz az ottani minőségre, de ezt követően is mindig stressz alatt voltam, mert hiszen vannak olyan biológiai tényezők is, amelyek nem az orvoson múlnak: begyullad-e a beteg foga, vagy kap-e fertőzést, miután elkészült a munka. Ezek a nehezen kiszámítható faktorok azok, amik nehezebbé teszik a garanciavállalást egy fogműért, mint egy autóért.

- Ez a különbség a képzésben is megvan?

- A képzés színvonalában is hihetetlenül nagy különbség van a magyar és az amerikai között: a képzés ott nyolcéves, és az orvosi, fogorvosi fakultásra csak diplomával lehet menni. Ez olyan, mintha itthon orvosnak csak biológiai tanár diplomával vennének fel.

Ott - egyeteme válogatja - nyolctól húsz ezer dollárig terjed az évi tandíj, ami megfelel az átlagos amerikai jövedelemnek. A legtöbb hallgató ezért a tanulás mellett dolgozik, és olyan sem fordul elő soha - mint nálunk -, hogy félig üres termeknek tartunk előadást. A követelmények olyan értelemben is magasak, hogy eredeti közleményekből kell tanulniuk, és nem elavult tankönyvekből. Az oktató szinte csak koordináló szerepet tölt be a tanulásban, kiadja a témát, a hallgató pedig lemege a nagyon jól felszerelt könyvtárba, ahol mindent meg lehet szerezni a referátumhoz. Emellett bekapcsolódhat a kutatásba is, hiszen az amerikai egyetemek nagyon kutatáscentrikusak. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy az elmúlt évtizedekben az orvosi és a biológiai Nobel-díjak 90%-át amerikai vagy Amerikában dolgozó szakember kapta.

- A szegények hogyan fizetik meg a kezelési költséget?

- A leszakadó réteg főleg a nagyarányú bevándorlás következtében eléri a 20-25%-ot. Számukra a kormányzat biztosít egy ún. welfare szisztémát, ami némiképpen hasonlít a mi SZTK-ellátásunkhoz, és egy ún. medicare szisztémát, ami a nyugdíjasoknak biztosít alapellátást. Ez bizonyos dolgokat fedez, másokat nem. Volt olyan betegem, aki 150 000 dolláros szívátültetésen esett át ingyen, de ugyanez a szisztéma a 300 dolláros porcelánkoronáját nem fizette.

A biztosítás szempontjából ez a réteg talán még jobb helyzetben van, mint az alsó középréteg, azoknak ugyanis nem jár welfare.

- Mi a helyzet itt?

- Magyarországon az átlag fogászati ellátás siralmas. Minimális mértékben sem

tükrözi a prevenció szemléletét, pedig technikailag mindarra képesek vagyunk, amire az amerikaiak, csak abban van az óriási különbség, hogy hogyan csináljuk. Mindez az elmaradott megelőzési szemlélet és a szakmai-politikai szempontok következménye.

A magyar ember szájhygiéniája sem jó. Ennek egyrészt az az oka, hogy a propaganda leragadt a plakátoknál, miközben használható fogkefét sem lehetett kapni. Az íngyulladás és a foggybetegséget viszont pont azon a területen felszabaduló baktériumok okozzák, amelyeket csak kiváló fogkefékkel lehet eltávolítani a fog barázdáiból és a fogak közül.

Továbbá hogyha elmegy is a páciens fogorvoshoz, az ott kapott kezelés caries centrikus, mert a fogorvosok többsége szerint a foggybetegség olyan, mint a kopaszodás, ha egyszer már hullani kezd a haj, akkor már menthetetlen. Ez természetesen nem igaz, csak nagyon ritka az, akinél egyéb háttérbetegségek okozzák az íngyuladást. Megfelelő szájhygiéniával a betegség megelőzhető, illetve gyógyítható.

Külföldön addig hozzá sem kezdenek a beteg kezeléséhez, amíg a szájhygiénikus vagy a paradontológus a fogakat le nem tisztította és az ínyt rendbe nem tette.

- Van-e kritikus időszak, amikor különösen fontos a megfelelő szájápolás?

- A legkritikusabb időszak a kisiskolásoké. Ekkor - amikor még egyáltalán nincs betegség - a legfontosabb az elsődleges prevenció ténykedés. Meg kell tanítani arra, hogy mikor és hogyan mosson fogat, rendszeresen ellenőrizni és ellátni fluorkezeléssel. Ha ezt valaki fiatalon megszokja, azt vinni fogja magával. Ez a program a fővárosban úgy-ahogy működik, de vidéken egyáltalán nem.

A második kritikus szakasz a maradó fogak kinövésétől körülbelül 20 éves korig tart. Az iskolákból kikerülve megszűnik a rendszeres kontroll, és sokan csak akkor

kerülnek fogorvoshoz, amikor állapotuk már olyan súlyos, hogy a fogat ki kell húzni. 20 éves kor fölött kezdődnek el azok a visszafordíthatatlan folyamatok, amikor már nemcsak az íny gyullad be, hanem a fogat tartó csont is pusztul. Ezt is meg lehet állítani, de teljesen rendbehozni már nem. Ha ebbe a stádiumba nem avatkozunk be, akkor jutunk el oda, ahol ma tartunk, hogy 45-50 éves korban lényegesen több felnőtt veszti el a fogait lazulás, mint szuvasodás következtében.

Nagy baj az is, hogy nincs elég specialista (ún. paradontológus), aki a nehéz eseteket látná el. Körülbelül 15-20 van az országban, de legalább 200 kellene.

- Akinek kevés a pénze, az kénytelen sok szénhidrátot fogyasztani, ami tudommal kiváló táptalaja a szájban élő káros baktériumoknak...

- A szénhidrát-fogyasztás inkább a szuvasodással van összefüggésben, de természetesen segíti a plakk-képződést is. A lakosság sajnos egyre több szénhidrátot kénytelen fogyasztani, mert a folyamatos áremelések következtében a zöldségek ára már nyáron is igen magas, télen megfizethetetlen, és lassan a hús is elérhetetlenné válik sokak számára. A szájhygiéniára nemcsak pénz, hanem intelligencia kérdése is, a saját tapasztalatomból hoznék erre két példát. Van olyan számadó juhász betegem,

aki az Alföldről felévenként feljár fogait tisztíttatni, és láttam olyan egyetemi tanárt, akinek a hallgatóság szeme láttára esett ki a foga előadás közben.

Bizom abban, hogy nyugati mintára előbb-utóbb itt is átalakul a betegbiztosítás rendszere, és minőséget kell majd nyújtani, mind a kezelésben, mind a prevencióban. Amerikában az érdekelttség is olyan, hogy a megelőzésre ösztönzi az orvost. Egy közgazdász nekünk bebizonyította, hogy ha a fogorvos felvesz egy szájhygiénikust, aki nem csinál mást, mint naponta 12 beteget megtisztít egyenként 60 dollárért, az évente 110 000 dollár bruttó jövedelem. Ebből kifizeti a szájhygiénikust, az adót és a biztosítást, és megmarad 60 000 dollárja anélkül, hogy a kisujját is mozdította volna.

Ez mindenkinek jó, nem véletlen, hogy ott egy közepes színvonalú áruházba nem vesznek fel olyan embert, akinek nem makulátlan a fogsora, és a mosolya nem tökéletes. Természetesen ott is van egy többmillió populáció, akiket ez nem érdekli. Aki narkománias, aki teljesen a társadalom periferiájára szorult, azt nem érdekli, hogy milyen a mosolya, de aki dolgozik, azt igen, mert másképp Amerikában szociálisan kirekesztett lesz. Vannak bizonyos törvények: ne érezze senki rajtad, hogy izzadt vagy, mert az szociális stigma. Ha szájszaga van valakinek, nem szép a mosolya, az is szociális stigma. Ott nagyon kifinomult és magas társadalmi mércék vannak, aminek a teljesítését megkövetelik az embertől, sajnos mi ettől - mint sok másban - még nagyon messze vagyunk.

MUNKAHELYVESZTŐKNEK

A vállalatok megszűnésekor a sorkatonai szolgálatukat töltők, illetve a szülési vagy fizetés nélküli gyermekgondozási szabadságon levők eddig hátrányos helyzetbe kerültek. Ezért a március 12-től hatályos minisztertanácsi rendelet módosította jogait.

Ezentúl, ha egy vállalat jogutód nélkül megszűnik, s így munka nélkül maradnak az előbbi körbe tartozó dolgozók, a munkáltatónak háromhavi átlagkeresetüknek megfelelő összeget kell részükre kifizetnie. Az összeg alsó határa a munkaviszony megszűnésekor minimálbér háromszorososa.

A rendeletet mindazokra alkalmazni kell, akiknek a sorkatonai szolgálata, szülési vagy gyermekgondozásra kapott fizetés nélküli szabadsága február 10. óta szűnt meg. A rendelet hatályba lépését megelőző időre vonatkozó s a jogutód nélkül megszűnt munkáltatót terhelő fizetési kötelezettséget a Foglalkoztatási Alapból teljesítik. Mindazok, akiket ez utóbbi érint, a lakóhelyük szerinti megyeszékhelyen, illetve a fővárosban működő munkaügyi szolgáltató irodánál kérhetik a támogatást. (MTI)

VASKAPU

Napok óta nyom ez az álom: Valami re-
gényen dolgozom szerzetesi körülmények
között, fönt Vaskapuban. Kenyerem-hü-
som rég elfogyott, krumplit főzök sóba-
vízbe, de nem megyek le a városba,
néhány sikeres óra, és készen vagyok.
(Ez volna a szenvedély, mely nagy ritkán
hatalmába keríti az embert.) Rádióból
az elem kikopott, csak néhány recsegő
hírfoszlányt hallok, de nem zavar, a hí-
rek nem változnak.

Dolgozom, mint az örült. Törölgetem a
homlokomban. Biztos vagyok abban, ez majd
támaszték lesz, vox humana, nem politiká-
ra, ellenségekre, pogányokra és igazhitűek-
re bontja fel az ismert világot. Két cserélt
szó közt kinézek az ablakon, mert Berci, a
kutya, aki velem együtt aszketizál, bömböl.
Idegenek mozognak tán a hegyen, a mély-
utakban. Nem izgat a dolog, de csak
megfordul a fejemben, hátha enni-inni
érkezik Piroska kiskosarában; érdeklődő,
szerelmes: Na, kedves, hol tartasz?

Aztán csak reccsenve berúgják az ajtót.
Beömöl öt vagy hat gerillaformájú su-
hanc. Tártáskák lógnak innen-onnan, Ka-
lasnyikov a kézben, derékszíjba tűzve
Bowie, borosta, fénylő, zsiros arcok.

– Igazolványt! Honnan szöktél, te moc-
kos?! – a mozdulataikon látszik, jövetben
a borospinceket is igazoltatták.

– Mi ez?! – tűr bele egyikük a kézirat-
halomba. – Ez tiltott cselekedet! Miért
nincs leadva az írógép? – Lerúgja az
asztalról, a hűséges, sokat megélt kis ma-
sina magával sodorja a regényt. Kettőt
pattan odalent.

– Honnan az anyátokból jöttök ti? –
mondom bátran, tudva, álom ez.

– Na, szemét szökevény, ez hamis papír,
kifelé! – és lelöknek a pincszintre, felken-
nek a feljáró falára. – Van még egy
lehetőséged, hogy elmondod, bűdös, honnan
jöttél, kinek a megbízásából gépelsz!

Mi a franc ez, nem vagytok normálisak?
Pedig én nem vagyok normális. Csodálko-
zom, ahelyett hogy megkísérelnék mene-
külni. Az legalább az életosztón dicsérete
volna.

– Na, te bűdös, most megtudod! – és rám
nyitják a Kalasnyikovokat.

Amikor meglátom a torkolattűzet,
bumm, odarúgok az asszonyoknak. Ő fölriad,
én is. Hülye vagy? – morogja. – Szeretőd
van, hogy így alszol?

Egyszer se tudtam megmondani neki, kik
voltak. Ifjú Gárda? Ifjú Nemzeti Front?
Magyarvédők Egysége? Hol termett a ban-
da, amíg én a regényben tenyésztem? Pedig
kár. Nagy ismerője az álmoknak. És reme-
kül fejti őket.

Onagy Zoltán

Egy szocialista Füles

Hát én, amilyen szamar vagyok, azt hit-
tem, hogy ma lesz a születésnapom.
Nem is csak születés-, hanem újjászüle-
tésnapom. Lesz hejehuja, hipp-hopp, ze-
ne, tánc és vigalom. Annakelőtte.
Minekutána jönnek a barátaim. Hoznak
ajándékot. Bagoly megsúgta. Ő okos. Le
tudja írni a mássalhangzókat. Termé-
szetesen. Jönnek és hoznak. Ajándékot.
Mert ajándék nélkül nincs születésnap.
Léggömböt, meg egy csupor mézet. Ma-
lacka és Micimackó.

Hat hoztak. Minekelőtte ide értek, lát-
tam őket. Még a kezükben volt. A szép
piros léggömb. Malacka kezében. Kedvenc
színem a piros. Mindig kaptam piros lég-
gömböt a születésnapomra. És volt zene,
tánc, vigalom, hejehuja, hipp-hopp. Talán

azért szeretem a pirosat, mert olyan szürke
vagyok.

Hát szürke vagyok. Miszerint. Nagy és
szürke. Nagy, szürke szamar vagyok. És
buta. Azt hiszik ezek. Bagoly is azt hiszi,
mert ő ismeri a mássalhangzókat. Én meg
tudom a magánhangzókat. „I”. És „Á”. És
így tovább.

Hát nem is vagyok buta. Csak néha
nagyképu. Nagy a képem. Látom a folyó-
ban. A partról. Ahol szakad. Ilyenkor rossz
napom van. Amikor látom.

Hát azt hittem, ma jó napom lesz. Lehet
örülni. Micimackó elindult egy csupor
mézért. Valahová. Bagolytól tudom. Mi-
nekutána. Hozta is. Idefelé. Annakelőtte,
minekelőtt ideért, belenyalt. És ízlett neki.
Nagyon ízlett neki a méz. Belenyalt megint.

És megint. És még jobban ízlett neki. És
még jobban. És még.

Hát aztán megjött. Miért? Minekutána?
Hozta a csuprot. Persze. Üresen. Annak-
előtte kinyalt belőle mindent. Ami benne
volt. Heje-huja? Újjászületésnap. Nem.
Nem. Csak egy praktikus kis csupor, rajta
csupa mássalhangzó. Ki az a más, aki
hangzik?

Hát eddig szerettem Micimackót. Azt
hittem, a barátom. De elevett előlem
minden mézet. Minekutána mondta, hogy
a csuporba bele lehet tenni mindenfélét.
Mit tegyek bele? Száraz kórot? Azt, ami
megmaradt nekem?

Hát mondta: „Sok hasonló boldog szü-
letésnapot kívánok.” Eszem a kórot. Ő nem
tehet róla. Torkos. Ilyennek született.

Hát jött a Malacka. Futott. Minekutána
azt hiszi, hogy neki mindig futnia kell. Mert
neki van szép piros léggömbje, ami vidám.
A kedvenc színem. Mert én szürke vagyok.
Nagy és szürke.

Hát jött. Futott. Nem nézett a lába elé,
mert volt neki pirosa, és azt nézte odafönt.
Ahogy lebeg. És: puff! Megbotlott. Elesett.
Az újjászületésem napján.

Hát akkor: durrrr! A piros léggömb
szétpukkant. Ronda, nyúlós rongy lett
belőle. Zene? Tánc? Multság? Öröm?
Vidulás? Hipp-hopp? Hejehuja?

Hát csak egy ronda, nyúlós rongydarab.
Mert Malacka nem nézett a lába elé.

Hát szép kis születésnap. Van mit
beletennem a praktikus csuporba. Ami
üres. A számba veszem ezt a valaha
szép, piros valamit. Legalább van valami
a számban a száraz kóron kívül. Bele-
eresztem a csuporba. Ez a „hipp”. És
kihúdom belőle. Ez a „hopp”. Meg a
hejehuja. A vigalom.

Hát. Persze én vagyok a hibás. Mert
láttam én már régen is. Milyen torkos ez
a Micimackó. Én láttam. Malacka futká-
rozik ész nélkül. Soba nem néz a lába elé.
Csak fölfele. És kergeti a léggömbjeit. De
nem szóltam. Mi közöm hozzá? És még azt
mondták volna, hogy nagyképu vagyok. És
szamar. Ami végül is igaz. Mert nem
szóltam.

Hát most magamra vessek. Vége a
születésnapnak. Esteledik. De most az se
szép piros, hogy alkonyat van. Az is szürke.
Mint én.

Belcengedem hát a csuporba a nyúlós,
ragadós rongyot: „hipp és heje”, kihúdom
belőle: „hopp és huja”.

ÁRVA ÉLETFA

A senki földjén

Hét évvel ezelőtt szülés közben megsérült az egyik kislá-
nyom. Az eddigi küzdelmet, fejlesztést, foglalkozásokat, tor-
náztatást most nem írom le. Hatalmas munkával eljutottunk
addig, hogy igazán nagy lemaradása már „csak” koncentráció
és finom manipulációs képességében van. A többi (számfo-
galom, logika, nagymozgások stb.) már majdnem eléri a kor-
osztálya átlagát, sőt hallása, barátkozó kedve az átlagosnál
jobb.

Most itt tartunk. Csakhogy ez év nyarán a hetedik évét
betölti, vagyis szeptembertől iskolába kellene járnia. Ekkor ért
az első megdöbbenés. Nincs olyan iskolatípus, amelyikbe
teljesen nyugodt lelkiismerettel beirathatnám. Az előzőekben
elmondottak alapján világos, hogy a „normál” általános iskola
tempóját nem bírja. Kevesebb problémával küzdő gyermekek
is kudarcokkal, bukásokkal tudják csak elvégezni a mai
„teljesítményorientált” iskolát. Erről az ott tanítók tudnának
sokat mesélni. Ugyanakkor a kisegítő iskola más típusú
gyerekekkel foglalkozik, tehát ott sem fejlődne rendszeren.
Néhányszor voltunk már vizsgálaton, és megállapították, hogy
IQ-ja alapján ez utóbbiról szó sem lehet („túl magas” a kisegítő
iskolához).

Eddig több-kevesebb segítséggel tudtuk a fejlesztését otthon
végezni, de ezután iskolára lenne szüksége. Már csak azért is,
mert egy gyermek sem azt várja az anyjától, hogy nyúzza,
fejlessze nap nap után, órákon át, hanem szeretetet, meghez-
zát, többet, mint az egészséges – pont a problémái miatt. Egyébként
sem tudhatjuk, hogy jól csináljuk-e, amit teszünk vele, hiszen

a hivatásom középiskolai tanár, férjem pedig biokémikus. Saját
kárunkon tanulunk, a szakirodalom segítségével.

Ekkor jött a második megdöbbenés. Ugyanis hosszas szalad-
gálás után találtunk olyan magániskolai kezdeményezést, ami
ilyen típusú gyerekeknek is tudna segíteni (Életfa alapítvány).
Ennek persze nagyon örültünk, de csak addig, míg meg nem
tudtuk, hogy ez az iskola sem indulhat be szeptemberben. Bár
az országgyűlés megszavazta a magániskolák indításához szük-
séges engedélyt, az indulás anyagi feltételeihez a költségvetés
olyan kis mértékben járul hozzá, hogy azok megfelelő épület
hiányában és fenntartási segítség nélkül lehetetlenné válnak.
Ehhez kb. kétfélmilliót kellene letenni az asztalra. Az iskola
alapításához tehát nem elég a tudás. Ehhez hely kell, pénz kell.
Szóval csak a feltételek hiányoznak, és hiányozni is fognak, ha
nem történik valami. Pedig ez a fajta oktatási intézmény nem
luxus igényeket elégítene ki, hanem az iskolarendszerünkben
levő egyik lyuk betömésével próbálkozik. Ezt a feladatot valóban
csak egy kellőképpen rugalmas egyedi iskola tudná megoldani.
Most már az egyházi iskolák is megkapják a teljes állami
támogatást – az ilyen jelentős társadalmi igényt kielégítő
iskoláknak ez miért nem jár? Ismétlem, nem fényűzésről van
szó, hanem egy sürgető probléma megoldásáról. Hiszen egy
gyermek sem tehet róla, hogy így alakult az élete. Miért kell
őket eleve elkallódásra ítélni? A szülők nem fognak tudni anyai
tandíjat fizetni, ami ezt a hatalmas összeget fedezhetné.

Így a szülők és gyerekek várnak az iskolákra, az iskolaalapítók
várnak a támogatókra, az idő pedig telik. Miért nem lehet ezt
valahogy feloldani? Attól, hogy nem vesznek rólok tudomást, meg
itt vagyunk (nem is kevesen). A bajok nem múlnak el maguktól.

Valaki segítsen!

BOTRÁNY – kissé szemérmesen – BELÜLRŐL

Rovatvezető barátom arra kért, írjak cikket a „sportpályákon az utóbbi időben elszaporodni látszó botrányokról”. Ha nem akarsz – mondta félrevezető ártatlansággal – nem muszáj magadról írni, akad elég példa a labdarúgó-, a jégkorong- vagy a kosárlabda-mérkőzéseken is. Alig néhány hete épp az Újpest-Vasas vízilabdameccsen lökte ugyanis egy felhevült szurkoló az egyik játékvezetőt a medencébe, és én – az Újpest edzője lévén – ugyanezen a mérkőzésen nemegyszer ugrottam fel indulatosan a kispadról a játékvezetőket itéletét vagy éppen az ítélet elmaradását reklámlálva, és váltam ilyen módon magam is részesevé az indulatok elszabadulásának. Nem egyes szurkolók rendbontásainak lehetséges okait kívánom tehát elemezni – nem volna tisztességes.

Sokszor rémülten gondolok vissza arra, miket művelhettem egy-egy mérkőzés hevében. Nincs az életemnek egyetlen szférája sem, ahol ennyire magával ragadnának az indulataim.

A kispadon minden megszűnik számomra, csak a pályát és a játékot látom, és azt is egészen másképp, mint játékos koromban. A játékos a saját mozgását, az akciót, amelynek éppen részese, kinagyítva látja; mozdulatsorait apró részleteként, szinte lassítva érzékeli; ugyanígy a mellette lévő ellenfél és közvetlen partnerei mozgását is. Én, a kispadról, a játékot egészen látom, apró részletek – már csak a távolság és a rossz látószög miatt is – elkerülnek a figyelmemet; csapatomat szinte egyetlen élőlényként érzékelem, mozgásának, a részek együttműködésének harmóniáját keresem, azt figyelem, ki fáradt, ki indiszponált, milyen személyi vagy taktikai változtatások állíthatják helyre a megbomló harmóniát. És ez a harmónia nem alakul ki érzelmi töltés, szenvedélyek nélkül, nekem is rá kell hangolódnom erre a szenvedélyre, és ha hiányzik, fel kell keltenem a játékosaimban. Ugyanakkor, ha a szenvedély elhatalmasodik rajtam – ami előfordul –, érzékesszerveim elhomályosulnak, érzéketlenné válok a játék szakmai részletei iránt. Ez, természetesen, kritikus helyzetekben áll elő, és ilyenkor kizárólag játékosaim felkészültségén, rutinján múlik, hogy képesek-e maguk úrrá lenni a krízisen. Az edzői szakma művészei azzal emelkednek kollégáik fölé, hogy szenvedélyeik nem homályosítják el tudatukat, nem tompítják problémamegoldó képességüket.

Ha klubcsapat edzője az ember, játékosaid nap nap után együtt dolgozik, a hideg tudatállapot, az ítélőképesség megőrzése a mindennapok aprólékos munkájával megalapozható. Jól felkészített játékosok, összeérett csapat, kölcsönösen jól átjárható kapcsolatok edző és játékosai között megnövelik az idegi teherbíró képességet, a jól végzett munka nyugalmat kölcsönöz edzőnek és játékosainak egyaránt.

A csapat azonban nem zárt rendszer,

a mérkőzéseken kibővül az ellenféllel, a játékvezetővel, a közönséggel, és a feszültséget megemeli a mérkőzés tétje.

Az edzőt is, csapatát is – jó esetben – álmai sarkallják, az indulatok akkor szabadulnak el, amikor ezek az álmok összeomlanak látszanak. Az ok lehet egyszerűen szakmai: az ellenfél túljár az eszünkön, vagy egy-egy játékos várokozásán felül játszik. Ez a jobbik eset, ilyenkor legjobb, ha az ember fejet hajt a nagyobb tudás előtt.

Veszedelemesebb, ha saját csapatunk indiszponált, a játékosok „nincsenek ott”, a játék szétesik, máskor elképzelhetetlen hibák halmozódnak egymásra. Ha az edző kifogy eszközeiből, nem képes helyreállítani, helyrekiabálni a csapat harmóniáját, a csapat részeként önmege is szétesik: rosszul cserél, belemerevedik (esetleg eleve rossz) taktikai utasításaiiba, indulatai elragadják, és ilyenkor nem ritka, hogy automatikus, öntudatlan önigazolásként a játékvezetők ellen fordul. A szenvedélyes felugráások, reklamálások egyik oka bizony ez.

Van azonban más lehetséges ok is. A csapat, a mérkőzés egy tágabb rendszer része is. És meg mindig nem társadalmi méretekre gondolok. Egy sportágon belül – egészen kivételes, kegyelmi egyensúlyi állapotoktól eltekintve – mindig heves küzdelmek dúlnak, hol látványosan, hol a kulisszák mögött, és a szenvedélyek nem lokalizálhatók az épp játszó csapatokra. Az aktuális erőviszonyok, ha egyértelműen nem mindig dönthetik is el, de igenis befolyásolják az eredményeket. A játékvezetők függenek a sportág vezetőitől (azok döntenek küldésükről, nemzetközi menedzselésükről), működésüket befolyásolják hosszú évek együttélésének összekuszálódott érdekviszonyai: személyes érzelmi és – nem ritkán – anyagi elköteleződések. Ha egy edző akár hiúságból, akár morális megfontolásból, akár egyszerűen ügyetlensége folytán kivonja magát a sportág közéletéből, a kritikus mérkőzéseken csak korlátozottan kontrollálhatja az eseményeket. Felkészítheti megfelelően a csapatát, adhat jó taktikát, cserélhet jól, de a mérkőzéseket megelőző történéseket nem befolyásolhatja.

Még nehezebb az edző helyzete, ha harcban keveredik sportága vezetőivel, és harcban, akár annak előkészítettségével, akár megfelelő partnerek hiánya miatt, akár türelmetlensége folytán pozícióhátányba kerül. Dolgozzon bárhogy csapattal, mérkőzéseire dupla teher nehezedik. Olyan helyzetbe keveredik, mint a megfigyelés alatt álló ellenzék: azokban a pillanatokban is üldözöt lát maga mögött, amikor épp nem figyelik. Még nem kész, gyakran hibázó csapat, nem kontrollált „előjáték”, mindennapi harcok a sportági közéletben könnyen meghaladhatják az edző és a csapat túróképességét, gyakran megtörténhet,

hogy nem képesek uralkodni indulataikon. Szerencsétlen állapot. Elkerülendő. De vajon elkerülhető-e, ha valaki egy visszaesett sportágot szeretne újra a legjobbak között látni?

És a közönség? Közönség nélkül az egész élsport elveszti értelmét. Alig van boldogabb pillanat, mint mikor úgy ülsz a kispadra, hogy az uszoda zsúfolásig telt csillogó szemű, csapatukat harsányan biztató, egymással feleselő szurkolókkal. Ez is kegyelmi állapot. Ez az, amiért megéri a mindennapos küzdelem a fennmaradásért, a játékosok és a magunk időnkénti fáradtsága, kiábrándultsága, kishitúsága – gyakran a realitás és a józan ész parancsai ellen. Az a tapasztalatom, hogy a csapat szurkolói körében népszerű edző, ha kontaktusban van a csapat szurkolótáborával, képes elérni, hogy ne kerüljön

sor botrányokozásra. (Ez csak az uszodára vonatkozik, az épületen kívül gyakran összeverekednek a vehemensebb szurkolók, nem egyet közülük ez a „meccs” hoz valójában a sporteseményre.) Vannak edzők, akik úgy gondolkodnak, nem árt, ha a játékvezetők félnek a közönségtől, mert a teljes fizikai kiszolgáltatottság a legkarakánabb játékvezetőket is befolyásolja. Szerintem kétes ez az előny. Egyfelől szakmai önámításhoz vezethet, másfelől félt, hogy az indulatok egyre ellenőrizhetetlenebbekké válnak, mert a növekvő társadalmi feszültségek a gyenge ellenállások mentén könnyebben kiszülnek, és előfordulhat, hogy az uszoda kisebb Heysel-tragédia színhelyévé válik.

Jó lenne elkerülni!

Görgényi István

Hogyan lettem alkoholistá?

(avagy a szerelem ára)

Első szerelmemet sikerült kiheverni egy vízesárokban. A másodikat úgyszintén, és most itt a harmadik, nővér képében. Miért éppen nővér? Mert a sanyarú sors – meg az olaszrizling – egy kórházba vetett, ahol ülök, állok, fekszem az ágyban és az aranyos nővérke mosolyogva nyújtja felém a kacsát. Nagyon rövid idő alatt beleestem. Nem vettem észre a földön fekvő ágtyalat, megbottlottam benne, és puff, rácsavarodtam a derekára. Mindketten rögtön lángra gyúltunk. Ezután könnyed mozdulattal ölébe vett, babusgatott, majd visszatett az ágyba. Csillogó műfogsorát rám villantva vigasztalt, bár én úgy éreztem, meg akar harapni. Ettől a naptól kezdve minden megváltozott. Valósággal repdesett körülöttem a maga száztíz kilójával, és leste minden kívánságomat. Gyors felépülésem neki köszönhettem. Az elbocsátásom napján randevút beszélünk meg. Hálám jeléül összeszedtem egy csokorra való virágot a környékbeli kukákból, és izgatottan vártam a találkozás percét. Másfél órát késelt, de hát a szerelem mindent legyőz. Ezután sétálni indultunk a liget lélegző fái közé. Ittük magunkba a tavasz friss illatát, simogattuk a gyöngyágakat – bár ő tördelte –, és nagyon boldogok voltunk. Am a lángoló lelkem tüzeit mintha csillapítani próbálta volna, mert az elé kerülő összes pocsolóba beletrappolt, úgyhogy kezdtem hasonlítani egy gyakorlatozó katonához, akin terepszínű ruha van. Sebaj, az a lényeg, hogy mellettem van valaki. Később, egy gyöngy pillanatot kihasználva, fejemet a vállára hajtattam. Elmosolyodott, és lágyan átölt. Ez azonnal két bordám folyto-

nossági hiányát okozta. Már nem érdekelt annyira a friss, tavaszi levegő. A barangolás végén megegyeztünk abban, hogy belülünk valahová ebédelni. A kisvendéglő csöndjében közelebb húzódtam hozzá, és csak néztem, ahogyan zabált. Két tányér levest, négy töltött bordát, majd tíz krémes röpke negyedóra alatt tett a magáévá. Illedelmesen elnézést kértem, és rohantam a telefonhoz felhívni Rózsa Gyurit, hogy találtam valakit a legközelebbi Leg-adáshoz. Mire visszaértem, kedvesem már kiszippantotta a haboskávét, aztán rágyújtott egy szivarra. Az egészséges bőffentések után egyszer csak magához rántott, és belecsókolt a fülembe. A csók ne kem maradó halláskárosodást, a vendéglátósnak pedig egy összetört széklet jelentett. Sürgősen távoznunk kellett. A taxiállomáson a sofőr nem vállalta a fuvar, tekintettel a gumik rossz állapotára. Én azonban másra gyanakodtam. Drágaságom tönkretette volna a rugókat. Lassan eljött az esküvő napja, és ott beütött a krach! Nejem egy mélyebb sóhajtásnál elfújta az összes gyertyát, a csóknál kitorpte három fogamat. Pánikszzerűen menekültem, de az első kocsmában megtaláltam. A mai napig azt állítja, hogy csak pajkosan megjegyzintett, ám ez a legyintés sirig tartó látáscsökkenést okozott. (Se látni, se hallani.) Ezután a karhatalom segítségével elválasztottak minket, így újra egyedül maradtam. Súlyos magányomban ismét borozni kezdtem, majd beiratkoztam az elvonókúrára. Sikerült elvégeznem, és most már volt diplomám. De a kínzó egyedüllét újra veszembe sodort. Vásároltam két szódásüveget, mert csak az aljukon keresztül láttam olvasni, és böngészni kezdtem a házassághirdetéseket. Hosszú hetekbe telt, mire megfelelőt találtam. Én voltam a hetvenedik. Villámgyorsan kitérte az esküvőt, és odaköltözhettem hozzá. Megint lobogott bennem az a bizonyos láng. A lagzi végeztével elmosogattam, rendbe tettem a lakást, majd elindultam férfiúi kötelességem teljesíteni. A különböző tárgyak légibemutatója után – minden tárgy célja én voltam –, rájöttem sokadik tévedésemre. Rossz látásom miatt valami eltalálhattam, mert elájultam. Reggel a cselédszobában ébredtem, kikötve az ágy lábához. Elöttem kutyatápszeres doboz, odébb egy kis tálkában víz. Üvöltözni kezdtem, de később már határozottan ugattam. Nem tudtam pontosítani, melyik fajtaéhoz tartozom. A gazdi késő este jött haza, és akkor levitt sétálni. Rámfért. A szomszédok némán bámultak, de volt, aki kokakukrot adott. Már nem szerettem senkit. A sintérekhez fohászkoztam: bárcsak elvinnének innen. Ők nem, de a kutyakiállításról elvitt egy mentő. Most kórházban vagyok. Olyan aranyos a nővér, amikor hozza a kacsát. Neki is csillogó műfogsora van, és molett. Hát nem érdekes?

Spányik Miklós

Rejtvényorosozatunkban hetente sorolunk ki a helyes megfejtők között kisebb ajándéktárgyakat, könyveket és lemezeket. A húszfordulós játék végén a szerencsés nyertesek közül hárman egész éves bérletet nyerhetnek – természetesen kedvenc csapatuk hazai mérkőzéseire. Futball-labda, mezek, jelvények és posztterek is gazdára találnak majd.

A megfejtéseket minden héten pénteken éjfélig kell postára adni a következő címre:

**424 szerkesztősége,
1087 Budapest,
Könyves Kálmán krt.
76.**

A borítékra, levelezőlapra írjátok rá: „Szemüveget a bírónak!” A játékban csak azok a megfejtők vehetnek részt, akik a helyes válaszokon túl egy, a 424-ből kivágott mozdonyt is beküldenek a fenti címre!

Jó szórakozást és fejtörést!

SZEMÜVEGET A BÍRÓNAK – IV.

1. Lehet-e kezdőrúgásból gólt elérni?
1 – igen
2 – nem, meg kell ismételtetni a kezdőrúgást
x – nem, kirúgással folytatódik a játék
2. Kupamérkőzésen 2x15 perces hosszabbításra került sor. Melyik csapat végzi el a kezdőrúgást?
1 – a pályaválasztó
2 – a vendég
x – újra sorsol a két csapatkapitány
3. A csatár kapura lö, a labda a büntetőterületen belül álló játékvezetőn kissé irányt változtatva kerül a kapuba. Mi az ítélet?
1 – gól
2 – játékvezetői labda
x – kirúgás

4. A gólból tartó labdához hozzáér egy, az alapon túlról befutó néző, de a labda így is a hálóba kerül. Most mi az ítélet?
1 – gól
2 – játékvezetői labda
x – kirúgás
5. Az egyik játékos úgy hajtja végre a bedobást, hogy kapusának dobja hátra. A kapus elbáméskodik, s a labda érintés nélkül kerül a – saját – kapuba. Mit kell ítélni a játékvezetőnek?
1 – gólt
2 – kirúgást
x – szögletűrúgást.

A második forduló helyes megfejtése: 2, 1, x, 1, 2. Heti nyertesünk: *Helfrich Zoltán*, Budapest.

A VILÁGOT JELENTŐ DESZKÁK ALATT

Az 1000-1200 magyar színész 10%-a munkanélküli. Közülük 18-an (napl adat) kapnak munkanélküli-segélyt, 12-en minisztériumi státuson vannak, a többiek szabadon úsznak, ha tudnak.

A Fővárosi Pályaválasztási és Munkavállalási Tanácsadónál Giegler Rudolfhoz tartoznak a színészek.
- *Hogy fest a munkanélküli színész? Készítene egy fantomképet?*
- 30 és 40 közötti, inkább a 40-hez áll közel. Szimpatikus, világosan beszél. Rádióban van néha alkalma szerepelni, hakenilehetőségben bizhat. A többség elkeseredett. Valamennyien élnek-halnak a szakmájukért. Eltökélt szándékuk, hogy folytassák.

*
Bögel József, a Művelődési Minisztérium főmunkatársa:

- A továbbiakban nem biztos, hogy mindenkinek biztosítani lehet a foglalkoztatottságot. Minden színésznek gondolnia kell a pályáján bizonyos szakaszokra, amikor át kell mennie más pályára.

Ennyi a hivatalos álláspont...

*
Halvány-homályos presszóban ülök. Lendületesen lép be a világosságból. Ismert színész. Mosolyogva közeledik. Leül. Megviseltnék látszik.

- Gyűlölöm a személytelenséget!... Név nélkül nyilatkozom mégis, mert az, hogy munkanélküli, olyan... a szegény nyomorult! Én a munkanélküliiséget hasznosnak tartom. Új dolgot lehetne kezdeni a munkanélküliekkel, olyat, amire valóban szükség van.

Meglepetten hallgatom.

- *Egyre szűkülnek a lehetőségek... nem érzed?*

- Ilyesmivel nem foglalkozhatom! A színésznek magát kell menedzselnie (nálunk). Ha nem kap feladatot, elvész a tehetsége. Aki nem kap szerződést, kétszeres hátrányba kerül. A munkanélküli-segély mellé ugyanis csak a rezsi, OTP-tartozást figyelmen kívül hagyó, a létminimumnál is alacsonyabb fizetési minimumot szabad keresni. Tehát, aki elveszti állását, annak automatikusan korlátozzák a mellékjövedelmét is. Egy olyan országban, ahol a normális fizetésből sem lehet megélni!

- *Ha nem lehetnél színész, mit csinálnál?*

- Nem akarok foglalkozni ezzel a gondolattal... Elmegyek taxisofőrnek... Hány ember nem a hivatását gyakorolja? Várja, hogy jön egy világ, ahol csinálhatja azt, amire a fiatalságát áldozta, amihez ért, amire kiképezték. - Pár másodpercig maga elé mered. - Egy részük meghal - teszi hozzá.

*
30 éves. Erdélyben végezte a főiskolát, Magyarországon munkanélküli.

- *Jövõre nyilván megpróbálsz leszerződni valahová.*

- Megpróbálok. Persze munkanélküliként biztos nehezebb lesz. Magyarországon a színházvezetők kevés kivétellel nem járnak színházba. Vidékre egyáltalán nem. Menedzseriroda nem működik, nincs is rá szükség. Ki-ki a kritikából értesül arról, melyik színész hol tart, merre van, bár a kritikát túlnyomórészt hozzá nem értőnek tartja. Aki nem végzett főiskolát, vagy külföldön tanult, lehet akármilyen tehetség, úgy megy nyugdíjba, hogy nem tanulják meg a nevét a szakmában.

*
A Színház- és Filmművészeti Főiskola titkári elõterében Kazimir rektor urat várom. Hamarosan megjelenik, kabátban, kezében kalappal. Mosolyogva üdvözl, es nesztelenül elindul a hosszú folyosó irányába. Mellé szegődök, előadom, hogy interjút szeretnék készíteni a színész-munkanélküliiségről.

- Kivel? - szól át menetelés közben.

- *Színészekkel, szakszervezettel, főiskolával...*

- *Velem? - kérdi könnyedén.*

- *Igen...*

- *Velem nem.*
Habogok. Közben a lépcsőhöz érünk.
- *Huszt!* - és szemében huncut fény. -
Ő a színésztanszak vezetője! - mondja. Már a lépcső tetején áll. - *Huszt!*, Vadász, Tiszeker!

Fejére igazítja kalapját, felhúzza kesztyűjét, s elindul lefelé a lépcsőfokokon.

*
Huszt! Péter tanár úr kedden és esütőtökön délután tanít. A tanári szobában van. Résnyre ajtót nyitok. Néma artikulációval jelzem, hogy őt keresem. Csodálkozó szemmel rám tekint, kijön.

- *Munkanélküliiség? Ha így haladunk, maholnap mindnyájan munkanélküliek leszünk!... Mi lesz 5 év múlva, ki tudja? Akik most első évesek, azoknak már 15-20 vagy még nagyobb százaléka munkanélkülivé válhat éveken belül.*

- *Mit tehet a főiskola? Nem gondoltak-e arra, hogy másik szakmát is adjanak a tanulóknak? Nincs a főiskolának a megelőzéssel kapcsolatban elgondolása?*

A szemembe néz és azt mondja:

- *Nincs.*

*
Tiszeker főtitkár úr készséggel fogad. Mivel néhány nappal később *Lampl Lajosnak*, a Színházi Dolgozók Szakszervezete elnökének ugyanazokat a kérdéseket tettem fel, válaszaikat együtt közlöm.

- *Nem kellene-e kevesebb színészt képezni?*

Főiskola: A főiskola előtt minőségi és nem mennyiségi követelmények állnak, bár valamivel kevesebbet veszünk fel. Évek óta 30-as keretszámot jelölünk meg, 17, 18, 23 hallgató kerül be, számuk attól függ, hogy a Felvételi Bizottság hány jelentkezőt talál tehetségesnek.

Szakszervezet: Évek óta mondjuk a főiskolának, hogy túlképzés van...

- *Nincs-e olyan elképzelésük, hogy a főiskola más képesítést is adjon?*

Főiskola: Ma a színésszel szemben rendkívüli követelmények állnak. Ének, tánc, lovaglás, akrobatika, kaszkadőrmutatványok... A képzést ebben az irányban kell fejlesztenünk. A nyelvvizsga kérdésével foglalkozunk.

Szakszervezet: ... másik, hogy a főiskola többféle képesítést adjon.

- *Az elmúlt 10 évben végeztek közül hányan szorultak ki a pályáról?*

Főiskola: 15-en.

Szakszervezet: A kimutatás szerint a munkanélküliiség a Színművészeti Főiskolát végzettek között egyelőre még nem jelentős (bár tudjuk, a gondok 30 fölött, 10 év után kezdődnek). Mégis...

Főiskola: Erre csak azt tudom mondani: tehetséges fiatal színészt nem gond elhelyezni.

(*Nem tehetséges miért kap diplomát? - a szerkesztő.*)

Szakszervezet: Az ellenérv mindig az, hogy minden főiskolát végzettnek van szerződése. Hogy aztán két-három év múlva szerződésnélkülivé válik, vagy van színházi szerződése, de nem komoly feladattal, az már egy másik vizsgálódás tárgyát képezi.

- *A gépészmérnök tanulhat matematikát, a kémikus kémiát, a biológus biológiát. Hol lehet elhelyezkedni színészdiplomával?*

Főiskola: Közművelődésben. Művelődési ház igazgatójaként.

Szakszervezet: Népművelésben.

- *Népművelő ezzel a diplomával is lehet...*

Szakszervezet: Ahol nem előírás a szakirányú képesítés.

Főiskola: A Színház- és Filmművészeti Főiskola szakirányú képesítés.

(*A színész szak nem! - a szerkesztő.*)

Nem vállalkozom rá, hogy állást foglaljak az évek óta folyó vitában. Annyit jegyeznek meg, hogy a Fővárosi Munkavállalási Tanácsadónál egyetlen népművelő iránti igényt sem regisztráltak.

A két terület között meszesek az artériák. Két ellentétes igénynek kellene eleget tenni lényegében. Ne képezzenek szerencsétlen embereket (legyen tervezés, igényes

oktatás). A másik, hogy szűnjön meg a főiskola monopolhelyezete, képezzenek máshol is színészeket, legyen kínálati piac.

Még egy megjegyzést kell fűznöm a fentiekhez. Volt szerencsém a Színház- és Filmművészeti Főiskola színész szakán, s van szerencsém a színházelmélet szakán tanulni. Utóbbi tananyaga minden erőltetés nélkül beilleszthető a színészekébe (részben benne is van)... Ha volnának tankönyvek, jegyzetek, ha az intézmény nem arra állt volna be, hogy másodév után a fővárosi színházak kisszerep- és statisztériagondjait megoldja.

*
Egy gyakorlati kérdés *Lampl Lajos*hoz:

- *Mi a helyzet Nyugaton?*

- *Félrevezetőek azok a hírek, hogy Nyugaton a színészek pincérkednek, és hasonlóak. Ezek kiegészítő foglalkozások. Ha a színész szerződést kap, az számára olyan jövedelmet jelent, amiből hosszú ideig megélhet. Nálunk felemás helyzet alakult ki. Beszélünk a szabad lehetőségekről, piacgazdaságról, de az állami támogatás egyre csökken, ami a foglalkoztatást is meghatározza, színháznál, rádiónál, tv-nél. Nekem az a véleményem, hogy nem segélylyel, könyöradománnyal kell egy színészt pénzhez juttatni. A színész munkával keresse meg a kenyerét! Ahhoz kell segítséget nyújtani, hogy minél több lehetőséghez jusson.*

- *Hogyan?*

- *Volna arra mód, hogy a színészek előadásokat hozzanak létre, az úgynevezett befogadó színházakban: Székesfehérvár, Tatabányai Népház, Játékszín.*

(*Ezek most is működnek szerződésnélküliek nélkül - a szerkesztő.*)

- *Úgy vélem, ezeken a helyeken kialakultak a munkakapcsolatok. A neves színészek előnyt élveznek a munkanélküliekkel szemben.*

- *Ha a dolog színvonalas... Időben bejelentkezéssel... Szombathelyen is akarnak új színházat. Ott is lehetne kezdetben alkalmi társulás. Különböző művelődési házakban. Ehhez innen-onnan, esetleg a mi segítségünkkel, egy bizonyos anyagi támogatást lehetne szerezni. Ismereteim szerint a Művelődési Minisztériumnak is van olyan szándéka, hogy ezeket az alkalmi társulásokat támogassa.*

*
Lejtős telek. Épülő kerítés. Nyitott kapu. Félkész nagy ház. Az emelet vaksi ablakiban kipecskelt nejlakonok.
Elkészült szobában ül a színész: törökülésben a díványon.

- *Tavaly operálták a bokámat. Nemrég „félre” léptem. A színpadon. Most jegelem. A bal bokáján fagyasztott tejes zacskó.*

- *Leírhatom a nevedet?*

- *Soproni Ági... Hálás vagyok ezért az 5000 forintért, amit a minisztériumi státuson kapok. A folyosón kóborogtam, miután a Nemzeti Színházban nem kaptam szerződésösszababítási ajánlatot. Véletlenül talákoztam valakivel a minisztériumból, ő mondta, hogy adjak be kérvényt. Ha ez nem lenne, nem tudnék miből élni a gyerekekkel.*

- *Vidékről érdeklődtek irántad...*

- *A fiam angol tagozatos iskolába jár. Azon a helyen nincs ilyen.*

- *Hogy érzed magad színház nélkül?*

- *Végtelen nyugalmat érzek! Megundorodtam a pályától. Ezt ird le így, ahogy mondom! A tv-t, rádiót elvállalom, mert szükségem van a pénzre, egyébként nézem a kollégákat a tv-ben... A Flash Dance-ban mondják, aki az álmairól lemond, meghal. Az én életem lezárult.*

*
Az elkeserítő körképhez egy „konstruktív” javaslat: érdemes volna Budapesten egy pincét, valamilyen termet biztosítani, ahol munkanélküli színészek dolgozhatnak. A kontraszelektált magyar társadalom ismeretében meg merném kockáztatni, hogy megfelelő vezetés mellett Budapest egyik legérdekesebb színháza volna.

Varsa Mátyás

